

Let 16 št 1 leto 2023

Poročilo s 5. Konference evalvatorjev Zahodnega Balkana

(Izvešče s Konferencije / Conference Report)

Bojan RADEJ, ur.

Ustvarjalna gmajna, 2.5
Ljubljana, Oktober 2023

Slovensko Društvo Evalvatorjev

Tabor 7, Ljubljana

info@sdeval.si, <http://www.sdeval.si>

KAZALO / SADRŽAJ / INDEX

O Konferenci	3
I Pozdravni nagovor ob otvoritvi / Conference opening (Bojan Radej)*	5
Spoštovani	5
Poštovani	6
Dear guests	7
II Pozdravni nagovor Dekana Fakultete za Varnostne Vede, prof. dr. Igorja Bernika (DEAN FVV).....	8
III Nagovor Koordinatorja WBEN 2021-2023 (dr. Vlatko Danilov).....	9
Spoštovane	9
Poštovane	11
Dear Conference Participants	13
IV Nagovor Programskega odbora konference (Bojan Radej).....	15
Spoštovane	15
Poštovane	17
Dear Conference Participants	18
V Nagovor Organizatorja (prof. dr. Mojca Golobič).....	20
Spoštovane	20
Poštovane	22
Dear Conference Participants	24
VI Povzetki prispevkov / Sažeci radova / Summaries of papers	26
Alceva Liljana (ENG, presentation via YouTube).....	26
Avdukić Nijaz; Rijad Kovač (BOS)	27
Bevk Tadej; Mojca Golobič (SLO)	28
Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Participatory...) (ENG).....	29
Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Application of...) (ENG).....	30
Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Outcome Harvesting) (ENG)	31
Djukić Mihajlo (ENG).....	32
Dvorny Dalibor; Sumpor Marijana (HRV).....	33
Đokić Irena; Petrović Vedrana; Starc Nenad (HRV)	34
Golobič Mojca (SLO)	35
Hidayati Nur, Kakebeeke Karijn (ENG).....	36
Hojnik Janja (SLO)	37
Hojnik Janja (ENG)	38
Kos-Grabar Jože (SLO).....	39
Marot Naja; Barbara Kostanjšek (ENG).....	40
Memić Fahrudin, Prodanović Ana, Dizdarević Anesa (BOS)	41
Penzko Paweł (ENG)	42
Radej Bojan (Causal Mapping...) (SLO).....	43
Radej Bojan (Artificial intelligence in evaluation) (SLO)	45
Radej Bojan (Nerelevantno...) (SLO)	47

Rihter Liljana (SLO).....	49
Simić Barbara,1 Šinigoj Jasna,1 Radej Bojan2 (SLO)	50
Stanarević Svetlana (SRB)	51
Zdjelar Robertina (HRV)	52
VII Misli s Konference	53
VIII Program Konference.....	54
IX Seznam registriranih udeležencev / Registrirani sudionici / Registered Participants.....	58
X Donatorji in prostovoljci / Donators and volunteers	59
XI Konferenčna beležka / Conference notebook	60
XII Finančni rezultat konference	61
XIII Sestanek Regionalne koordinacije WBEN.....	62
XIV Pomembne povezave / Important links	63

O Konferenci

Konferenca WBEN5 z naslovom "*Vrednotenje učinkov javnih politik – principi, metode in prakse*", je bila organizirana v okviru rednih dejavnosti Mreže evalvatorjev Zahodnega Balkana (Western Balkans Evaluation Network – WBEN) in sledi konferencam v Sarajevu (2015), Zagrebu (2017), Beogradu (2019) in Skopju (2021, videokonferenca). Organizator letošnje konference je bilo Slovensko društvo evalvatorjev (SDE).

Organizacijski odbor konference je vodila prof. dr. Mojca Golobič Biotehniška fakulteta – Oddelek za krajinsko arhitekturo BF/OKA. V Odboru so sodelovali še dr. Tadej Bevk (BF/OKA in SDE), Katia Štefanić (Zadružni center za socialno dejavnost, Trst in SDE), Jasna Djordjević (prostovoljka) ter Bojan Radej (SDE). Udeležence Konference je pri vhodu sprejel Tim Gerdin, postdiplomski študent na BF/OKA.

Programski odbor konference so sestavljali člani regionalne koordinacije WBEN (dr. Marijana Sumpor iz Hrvaške, dr. Vlatko Danilov iz S. Makedonije, prof. dr. Svetlana Stanarević ter dr. Mihajlo Djukić iz Srbije, dr. Rijad Kovač iz Bosne in Hercegovine kot člani ter Radej Bojan iz Slovenije kot vodja).

Programski odbor je objavil **Poziv za prispevke** februarja 2023 v treh jezikih, ki so bili tudi delovni jeziki konference: [slovenščini](#), ['srbohrvaščini'](#) (BHS – Bosanskem / Hrvaškem oziroma Srbskem jeziku) in [angleščini](#). K prispevkom so bili povabljeni predvsem člani regionalne mreže – po e-poštnem seznamu in člani oziroma članice WBEN skupine na LinkedIn (<https://www.linkedin.com/groups/4494627/>). Poziv za prispevke je bil objavljen tudi v ključnih evalvacijskih mrežah po svetu ([EES](#) – Evropsko evalvacijsko društvo, AEA – [American Evaluation Association](#), LinkedIn skupinah [M&E for Development Professionals, Research, Monitoring and Evaluation](#), [Association for Public Policy Analysis and Management](#), [IAIA - International Association for Impact Assessment](#), [Monitoring and Evaluation Professionals](#) in drugod).

Programski odbor je za predstavitev izbral **21 prispevkov**, en prispevek je bil podan kot posnetek (na YouTube).

Poleg prispevkov avtorjev iz regije, je Programski odbor izbral tudi prijavljene prispevke iz Nizozemske, Belgije in Poljske. V uvodnem delu konference je g. Paweł Penszko kot predstavnik **Poljskega društva evalvatorjev** (PTA) podal pozdravni nagovor Konference s predstavitvijo PTE.

Razen predstavitve strokovnih prispevkov v živo je Organizator konference za udeležence/ce pripravil tudi **interaktivne vsebine**:

- Evalvacijski [Kviz](#) na platformi 1ka (Arnes; kviz je pripravil Bojan Radej s pomočjo ChatGPT, v 1ka jo je prenesel Tadej Bevk, ki je tudi analiziral dobljene rezultate; lektoriranje prevoda kviza v 'srbohrvaško' različico Jasna Djordjević).
- Objave s Konference po elektronski pošti, na omrežjih LinkedIn ([WBEN skupina](#)) in Facebook ([SDE](#)); te aktivnosti je vodila Katia Štefanić).

Organizator je za udeležence/ce Konference pripravil posebno **Beležko**. S pomočjo QR kod je udeležencem omogočila neposreden spletni dostop do konferenčnih materialov ([Spletna stran konference](#); [Program](#), [Seznam udeleženk/cev](#); Uvodni nagovori; [Povzetki prispevkov](#), Interaktivne vsebine).

Organizator Konference je za udeležence/ke v petek 29.IX med 19h-21h pripravil družabni dogodek na igrišču Športnega društva Tabor:

- Predstavitve [Športnega društva Tabor](#) (Bojan Radej),
- Degustacija slovenskih vin ([Primož Vilfan, Finavina](#)),
- Prigrizek: terapevtska hrana, divja hrana ([Lili Mahne](#), interpretatorica kulturne dediščine).

Ostali sodelujoči pri izvedbi spremljajočih dejavnosti Konference:

- Udeležence Konference je pri vhodu sprejel Tim Gerdin.

- Za pogostitev udeležencev konference (kava, čaj, piškoti) je odlično poskrbel g. [Damjan Bizjak s sodelavko, Kana bar](#), Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana.
- Beležko za udeležence, Konferenčne plakate in priponke je sooblikoval in natisnil Vias Projekt d.o.o. (g. Bernard Bastl z ekipo), Center Ledina, Kotnikova ulica 5, Ljubljana.
- Za VIP kosilo so odlično poskrbeli v restavraciji [Saraj, Ljubljana](#).

Udeležbo na konferenci je registriralo 50 oseb.

Slika 1: Plakat Konference (oblikovanje SDE in Vias Projekt; fotografija Turizem Ljubljana - z dovoljenjem)

Slika 2: Koncept Konferenčne priponke (oblikovanje SDE in Vias Projekt)

Spletna stran Konference

I Pozdravni nagovor ob otvoritvi / Conference opening (Bojan Radej)*

Spoštovani gostje in udeleženke in udeleženci konference Mreže evalvatorjev Zahodnega Balkana, V veliko čast mi je, da lahko toplo pozdravim vse, ki ste se danes zbrali tukaj. V Slovenskem druptvu evalvatorjev nas veseli nas, da smo lahko organizirali ta pomemben dogodek v Ljubljani, v prostorih [Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru](#) in v sodelovanju z nacionalnimi predstavniki regionalne mreže.

[Prva konferenca Mreže](#) je bila organizirana v Sarajevu leta 2015 tako da se letos odvija že peta konferenca. Veseli smo, da smo priča rasti in uspehu te mrežne platforme, ki je postala osrednji forum evalvatorjev na zahodnem Balkanu za spodbujanje sodelovanja, izmenjavo znanja in praks v regiji in širše.

Tema te konference se vrti okoli ključnih vprašanj vrednotenja učinkov politik v regiji. Kot evalvatorji prepoznavamo pomen ocenjevanja učinkov javnih politik za možnost odločanja na podlagi evidenc in dokazov, izboljšanja upravljanja in prispevanje k trajnostnemu razvoju v naših državah.

Na konferenci imamo priložnost prisluhni poučnim predstavitev in se udeležiti plodnih razprav, ki so namenjene izboljšanju našega razumevanja vrednotenja učinkov politik. Seznanili se bomo z v zadnjem času opravljenimi evalvacijami, se spoznali z inovativnimi metodologijami vrednotenja učinkov in razpravljali o stanju in izzivih vrednotenja politik v regiji.

Hvaležni smo [članom Slovenskega društva evalvatorjev](#) za njihov finančni prispevek in zavezanost organizaciji te konference. Njihova prostovoljna prizadevanja so omogočila ta dogodek, za kar se jim iskreno zahvaljujem.

Vsem želim uspešno delo.

Hvala!

* Opomba: Besedila nagovorov so za potrebe objave v Delovnem zvezku SDE jezikovno urejena. Besedila niso lektorirana.

Poštovani gosti i sudionice i sudionici konferencije Mreže evaluatora Zapadnog Balkana*

Velika mi je čast što mogu toplo pozdraviti sve koji ste se danas ovdje okupili. Drago nam je što smo ovaj važan događaj mogli organizirati u Ljubljani, u prostorijama [Fakulteta za sigurnosne studije Univerziteta u Mariboru](#), a uz inicijativu [Slovenskog društva evaluatora](#) i u suradnji s nacionalnim predstavnicima regionalne Mreže evaluatora.

[Prva konferencija Mreže](#) bila je organizirana u Sarajevu 2015. godine, i ove godine se održava već peta konferencija. Draguje nas što smo svjedoci rasta i uspjeha ove mrežne platforme, koja je postala središnji forum evaluatora na zapadnom Balkanu, i generator suradnje i razmjene znanja i dobrih praksi u regiji i šire.

Ova konferencija u fokus stavlja važna pitanja vrednovanja učinaka politika u regiji. Kao evaluatori prepoznavamo značaj evaluacija učinaka javnih politika za odlučivanje na temelju dokaza, za poboljšanje upravljanja i za doprinos održivom razvoju u zemljama regije.

Na konferenciji ćemo imati priliku slušati izlaganja koja će doprineti poboljšanju razumijevanja vrednovanja učinaka politika. Upoznat ćemo se s rezultatima evaluacija i inovativnim metodologijama vrednovanja i raspravljati o stanju i izazovima vrednovanja politika u regiji.

Zahvalni smo [članovima Slovenskog društva evaluatora](#) za njihov financijski doprinos i predanost organizaciji ove konferencije. Ovaj događaj su omogućili njihovi doprinosi i s ovog mjesta im izražavam iskrenu zahvalu.

Za kraj bih želio izraziti zahvalnost svim autorima i sudionicima na doprinosu ovoj konferenciji.

Svima želim uspješan rad.

Hvala!

* Napomena: Tekstovi su editirani za potrebe objave u Izvješću ali nisu lektorirani.

Dear guests and participants of the Western Balkan Network of Evaluators (WBEN) conference*

It is a great honor to be able to extend a warm welcome to all of you who have gathered here today. We are glad that we were able to organize this important event in Ljubljana, on the premises of the [Faculty of Criminal Justice and Security of the University of Maribor](#), with the support of the [Slovenian Evaluation Society](#) and in cooperation with the national representatives of the regional network WBEN.

[The first conference of the WBEN Network](#) took place in Sarajevo in 2015. We are glad to witness the growth and success of this network platform, which has become the central forum of evaluators in the Western Balkans, promoting cooperation, exchange of knowledge and good practices in the region and beyond.

The theme of this conference revolves around the key issues of policy impact evaluation in the region. As evaluators, we recognize the importance of evaluating the effects of public policies for improving management and contributing to sustainable development in our countries.

At the conference, we will have the opportunity to listen to informative presentations and participate in discussions aimed at improving our expertise in policy impact evaluation. Together, we will familiarize ourselves with recent evaluations, learn about innovative impact evaluation methodologies and discuss the state and challenges of policy evaluation in the region.

I hereby extend my sincere thanks to the [members of the Slovenian Evaluation Society](#) for their financial contribution and commitment to the organization of this conference. Their volunteer efforts have made this event possible.

Finally, I express my gratitude to all authors and participants for their contribution to this conference.

I wish everyone successful work.

Thank you!

* Note: The texts have been edited for publication in the Report, but they have not been proofread.

II Pozdravni nagovor Dekana Fakultete za Varnostne Vede, prof. dr. Igorja Bernika (DEAN FVV)

Spoštovane evalvatorke in evalvatorji,

Dobrodošli na 5. konferenci evalvatorjev Zahodnega Balkana. Veseli smo, da se v letošnjem letu odvija na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru v Ljubljani!

Odlično delo organizacijskega odbora te pomembne konference, ki združuje strokovnjake iz različnih držav Zahodnega Balkana in širše regije omogoča, da na Konferenci evalvatorjev izrabimo edinstveno priložnost, da se poglobimo v pomembno vlogo, ki jo imate evalvatorji pri oblikovanju politik, programov in projektov ter pri zagotavljanju njihove učinkovitosti.

Kot vidim, boste skozi razprave, predavanja in delavnice raziskovali najnovejše trende in izzive na področju evalvacije ter iskali inovativne rešitve, ki bodo prispevale k boljšemu upravljanju in razvoju naših družb.

Letošnja konferenca je za nas posebej pomembna tudi za to, ker se odvija v Ljubljani, ki je ne le prelepo mesto, ampak tudi pomemben kraj za srečevanje in povezovanje strokovnjakov iz različnih delov sveta.

Fakulteta letos praznuje 50 let svojega udejstvovanja in študija na področju varstvoslovja, v okviru letnih ali bilateralnih dogodkov pa smo samo v tem mesecu gostili tudi druge pomembne goste iz različnih inštitucij, tudi tistih, iz katerih prihajate udeleženci, zato je to srečanje zelo pomembno tudi za nas.

Upam, da boste poleg strokovnih razprav uspeli tudi uživati v lepotah našega mesta ter izmenjati izkušnje in mnenja z vašimi kolegi in kolegicami iz različnih kultur – vreme smo naročili.

Hvala vsem, ki ste prispevali k organizaciji te konference, in seveda vsem udeleženkam in udeležencem, ki ste danes tukaj z nami. Skupaj bomo ustvarili plodno okolje za učenje, mreženje in dialog ter prispevali k napredku evalvacije in družbe na Zahodnem Balkanu ter širše.

Želim vam uspešno konferenco in prijetno bivanje v Ljubljani!

Hvala lepa.

III Nagovor Koordinatorja WBEN 2021-2023 (dr. Vlatko Danilov)

Spoštovane in spoštovani,

Dobrodošli na [5. Konferenci Mreže evalvatorjev Zahodnega Balkana](#) (WBEN). Mreža je bila ustanovljena v Sarajevu, 27. septembra 2013, kot mreža prostovoljnih evalvacijskih skupnosti civilne družbe za napredek vrednotenja učinkov politik iz [BiH](#), [Srbije](#), [Hrvaške](#), [Makedonije](#), Črne gore in [Slovenije](#).

To pomeni, da je Mreža predvčerajšnjim zabeležila svojo deseto letnico obstoja. Ob tej priložnosti se vsem članom Mreže iskreno zahvaljujem za njihovo delovanje in prispevek.

V času svojega nastanka je bila to ena redkih regionalnih evalvacijskih mrež na svetu, medtem ko jih danes že težko preštejemo. To dokazuje, da so ustanovitelji Mreže med prvimi dojeli pomen povezovanja evalvatorjev preko državnih meja.

WBEN je na [2. regionalnem srečanju v Ljubljani](#), 31. januarja 2014 na predlog BHeval (Udruženje evaluatora u Bosni i Hercegovine) določil svoje poslanstvo (misijo) delovanja kot "Zagovarjanje in promocija teorije in prakse spremljanja in vrednotenja, povezovanje zainteresiranih strani na področju izmenjave izkušenj in prakse, promocija skupnega delovanja pri pripravi in izvajanju aktivnosti, spoštujoč najvišje standarde kakovosti in profesionalizma."

S tem bo regionalna mreža uresničila svojo vizijo, da postane "centralna platforma znanja in izkušenj na področju spremljanja in vrednotenja, ki temelji na partnerskem krepitvi zmogljivosti in znanja."

Mreža je na svoji [1. konferenci v Sarajevu](#) 29. oktobra 2015 sprejela izjavo za javnost, v kateri je opredelila svoja prizadevanja za izboljšanje vrednotenja razvoja v državah Zahodnega Balkana:

- izboljšati kakovost javnega upravljanja pri oblikovanju politik, planov, proračunov in projektov,
- prispevati celovite informacije za kvalitetno usklajevanje skupinskih interesov,
- prispevati k transparentnosti in demokratičnosti upravljanja z javnimi zadevami ter vključevanju javnosti v postopek evalvacij,
- prispevati k enakopravni obravnavi vseh deležnikov, zlasti šibkejših socialnih skupin, za evalvacije, ki temeljijo na pravičnosti in nediskriminaciji,
- prispevati k varstvu okolja ter naravne in kulturne dediščine ter
- prispevati k celovitemu reševanju izzivov.

Zametki oblikovanja Mreže segajo v leto 2012, ko sta ob prijaznem posredovanju nekdanje slovenske ministrice za regionalni razvoj mag. Zdenke Kovač vzpostavila stik SDE (Slovensko društvo evalvatorjev) in BHeval in se [prvič uradno sestala](#) v Ljubljani 20. oktobra 2012. Sklenila sta, da bosta sodelovala v prizadevanjih za oblikovanje regionalne mreže evalvatorjev v državah Zahodnega Balkana in pri njenem vključevanju v evropsko in globalno mrežo evalvatorjev.

V veliko pomoč pri oblikovanju Mreže je bil razpis IOCE (International Organisation for cooperation in evaluation) v jeseni 2012 namenjen finančni podpori krepitvi sodelovanja med nacionalnimi evalvacijskimi društvi. [SDE in BHeval sta se prijavila na prvi razpis](#), z namenom navezati stik s srbsko skupnostjo in pripraviti iniciativne aktivnosti za formiranje evalvacijskih skupnosti v Skopju in Podgorici. Vzporedno s tem projektom so potekale priprave za ustanovitev Hrvaške mreže evalvatorjev 15. novembra 2013 v Zagrebu, na pobudo SDE in v sodelovanju z Ekonomskim inštitutom Zagreb (dr. Dubravka Jurlina Alibegović).

Začetni cilji opredeljeni ob [ustanovitvi Mreže evalvatorjev Zahodnega Balkana](#) so doseženi:

- Odvijajo se redne letne evalvacijske aktivnosti civilne družbe v nacionalnih skupnostih.
- Realiziranih je več kot 10 letnih srečanj nacionalnih predstavnikov regionalne Mreže.
- Organiziranih je pet regionalnih konferenc: Sarajevo v oktobru 2015, [v Zagrebu oktobra 2017](#), [novembra 2019 v Beogradu](#) in nazadnje [novembra 2021 v Skopju](#) kot videokonferenca, zaradi splošnih omejitev povezanih s koronavirusom.
- Izvedeni so bili štirje regionalni treningi evalvatorjev.

- Medsebojna srečanja članic Mreže; skoraj vsako leto se sestajata Hrvaška mreža evalvatorjev in Slovensko društvo evalvatorjev.

Dosežki so zavidljivi, še posebej, če upoštevamo, da je večina dejavnosti uresničenih z volonterskimi prizadevanji in z lastnimi viri članstva, vključno finančnimi, za izvajanje aktivnosti evalvacijskih skupnosti. Seveda pa so potrebe po aktivni civilni družbi na področju vrednotenja javnih politik veliko, veliko večje. Tako je vpliv, ki ga ima WBEN in njegove članice na evalvacijski sistem in kulturo v regiji veliko manjši kot bi si vsi želeli. Mnoge priložnosti še niso izkoriščene. Glavni izziv ostaja krepitev nacionalnih evalvacijskih skupnosti, tako navznoter kot v sistemskem okolju, ki pogosto ni prijazno ali vsaj ostaja brezbrizno do pobud civilne družbe na tem področju.

In samo upamo lahko, da bo Konferenca k doseganju ciljev Mreže vsaj malo pripomogla. Vsem želim uspešno delo in plodne interakcije.

Poštovane i poštovani,

Dobrodošli na [5. konferenciji Mreže evaluatora Zapadnog Balkana](#) (WBEN). Mreža je osnovana u Sarajevu, 27. septembra 2013. godine, kao mreža dobrovoljnih zajednica civilnog društva iz [Bosne i Hercegovine](#), [Srbije](#), [Hrvatske](#), [Severne Makedonije](#), Crne Gore i [Slovenije](#) radi unapređenja vrednovanja učinaka javnih politika.

Mreža je prekjučer obeležila 10. godišnjicu postojanja. Želim iskoristiti ovu priliku da izrazim iskrenu zahvalnost članicama Mreže na njihovom djelovanju i doprinosu napretku regionalne zajednice.

U vrijeme osnivanja, Mreža evaluatora Zapadnog Balkana bila je jedna od rijetkih regionalnih evaluacijskih mreža u svijetu. Danas je takve mreže teško prebrojati. To pokazuje da smo među prvima shvatili značaj regionalnog povezivanja evaluatora.

Na [2. regionalnom sastanku u Ljubljani](#), 31. januara 2014., WBEN je za svoju misiju odredio "Zagovaranje i promociju teorije i prakse monitoringa i evaluacije, povezivanje zainteresiranih strana u oblasti razmjene iskustava i prakse, promociju zajedničkog djelovanja u pripremi i izvođenju aktivnosti, uz poštovanje najviših standarda kvaliteta i profesionalizma."

Pritom će regionalna mreža pratiti svoju viziju da postane "centralna platforma znanja i iskustava u oblasti monitoringa i evaluacije, bazirana na partnerskom jačanju kapaciteta i znanja."

Na svojoj [prvoj konferenciji u Sarajevu](#), 29. oktobra 2015. godine, WBEN je usvojio priopćenje za javnost o svojim aktivnostima za poboljšanje evaluacije u zemljama zapadnog Balkana koje sadrže sledeće:

- Zalaganje za poboljšanje kvalitete javnog upravljanja u oblikovanju politika, planova, proračuna i projekata.
- Doprinos sveobuhvatnim informacijama za kvalitetnu koordinaciju kolektivnih interesa.
- Doprinos transparentnosti i demokratskom načinu upravljanja javnim politikama te uključivanje javnosti u postupak evaluacije.
- Doprinos jednakom postupanju prema svim sudionicima, posebno prema osjetljivim društvenim skupinama, za evaluacije koje se temelje na pravednosti i nediskriminaciji.
- Doprinos zaštiti okoliša te zaštiti prirodne i kulturne baštine.
- Doprinos cjelovitom rješavanju izazova.

Počeci osnivanja Mreže datiraju iz 2012. godine, kada je, uz posredovanje bivše slovenske ministrice za regionalni razvoj, gospođe Zdenke Kovač, bio uspostavljen prvi kontakt između Slovenskega društva evaluatorjev i Udruženja evaluatora u Bosni i Hercegovine. Dva udruženja su se [prvi put službeno sastala u Ljubljani](#) 20. oktobra 2012. godine. Odlučili su sudjelovati u naporima za formiranje regionalne mreže evaluatora u zemljama Zapadnog Balkana i za priključenje evropskoj i globalnim mrežama evaluatora.

U isto vreme, veliki podsticaj stvaranju Mreže bio je i natječaj Međunarodne organizacije za suradnju na području evaluacija (IOCE) namijenjen financiranju jačanja suradnje među nacionalnim društvima za evaluaciju. [SDE i BHeval bili su uspješni na natječaju](#) i pribavili sredstva kojima su financirali aktivnosti regionalnog povezivanja evaluatora u Srbiji, Makedoniji i Crnoj Gori. Paralelno sa ovim projektom i na inicijativu SDE i u suradnji sa Ekonomskim institutom Zagreb (dr. Dubravka Jurlina Alibegović), 15. novembra 2013. godine osnovana je i Hrvatska mreža evaluatora.

Početni ciljevi utvrđeni [formiranjem Mreže](#) su:

- Provođenje redovitih godišnjih evaluacijskih aktivnosti u nacionalnim zajednicama.
- Održavanje redovnih sastanaka nacionalnih predstavnika Regionalne mreže (do sada više od 10).
- Održavanje regionalnih konferencija, do sada ukupno pet: prva u Sarajevu u septembru 2015, [druga u Zagrebu u septembru 2017](#), [treća u Beogradu u novembru 2019](#) i [četvrta u Skoplju u novembru 2021](#) kao videokonferencija, zbog općih ograničenja vezanih uz koronavirus.
- Provođenje regionalne obuke evaluatora, do sada četiri.
- Bilateralni sastanci članova Mreže; gotovo svake godine sastaju se Hrvatska mreža evaluatora i Slovensko društvo evaluatorjev.

Postignuća su zavidna, pogotovo s obzirom na to da se većina aktivnosti u zajednicama evalvatora provodi volonterskim naporima i vlastitim finansijskim i drugim sredstvima članstva. Međutim, potrebe za aktivnim civilnim društvom na području vrednovanja javnih politika veoma su velike. Zbog toga je utjecaj koji WBEN i njegove nacionalne članice imaju na sustav i kulturu evaluacije u regiji mnogo manji nego što bismo svi željeli. To znači da pred WBEN stoje veliki izazovi. Glavni cilj ostaje jačanje nacionalnih zajednica evalvatora, kako iznutra tako i u sustavnom okruženju koje često nije konstruktivno ili je ravnodušno prema inicijativama civilnog društva na tom području.

Iskreno se nadam da ova Konferencija može barem malo doprinijeti tom cilju. Svima želim uspješan rad i produktivnu interakciju.

Dear Conference Participants,

Welcome to the [5th Conference of the Western Balkan Evaluators' Network](#) (WBEN), established in Sarajevo, 27 September 2013, as a network of voluntary civil society evaluation communities to advance the evaluation of the effects of policies from [Bosnia and Herzegovina](#), [Serbia](#), [Croatia](#), [Northern Macedonia](#), Montenegro and [Slovenia](#).

This means that the Network celebrated its 10th anniversary of its existence the day before yesterday. I would like to take this opportunity to express my sincere thanks to all members of the Network for their activity and their generous contributions to the progress of the Network.

At the time of its creation, WBEN was one of the few regional evaluation networks in the world, whereas today they are already difficult to count. This demonstrates that we were among the first who have understood the importance of connecting civil society in the area of evaluators across national borders to support each other in the implementation of their mission and vision.

At the 2nd Regional Meeting in Ljubljana, 31 January 2014, WBEN defined its mission of action as "Advocating and promoting the theory and practice of monitoring and evaluation, bringing together stakeholders in the field of exchange of experience and practice, promoting joint action in the preparation and implementation of activities, respecting the highest standards of quality and professionalism."

This will make the Regional Network implement its vision of becoming a "central platform of knowledge and experience in the field of monitoring and evaluation based on partner capacity and knowledge building."

At its [1st conference in Sarajevo](#) on 29 October 2015, WBEN adopted a press release where it declared its efforts to improve the evaluations of development in the Western Balkan countries:

- Improve the quality of public governance in policy-making, plans, budgets and projects,
- Contribute comprehensive information for comprehensive coordination of group interests,
- Contribute to the transparency and democracy of public affairs management and to the involvement of the public in the evaluation process,
- To contribute to equal treatment of all stakeholders, in particular weaker social groups, for evaluations based on fairness and non-discrimination,
- Contribute to the protection of the environment and natural and cultural heritage, and
- Contribute to fully addressing challenges.

The beginnings of the formation of the Network date back to 2012, when, with the kind intermediation of the former Slovenian Minister for Regional Development, linked Slovenian Evaluation Society (SDE) to Society of evaluators in Bosnia and Herzegovina (BHeval). Societies met officially for the first time in Ljubljana on 20 October 2012. At the meeting they decided to coordinate efforts to create a regional network of evaluators in the Western Balkan countries and to join the European and global network of evaluators.

To great assistance in the creation of the Network has been the IOCE (International Organisation for Cooperation in Evaluation) call for projects in autumn 2012 to financially support the strengthening of cooperation between national evaluation societies. The SDE and BHeval applied for the first call to contact the Serbian community and to prepare initial activities for the formation of evaluation communities in Skopje, N. Macedonia and Podgorica, Montenegro. In parallel to this project, preparations were made for the establishment of the Network of Evaluators of Croatia on 15 November 2013 in Zagreb, on the initiative of the SDE and in cooperation with the Economic Institute of Zagreb (dr. Dubravka Jurlina Alibegović).

The initial objectives identified by the establishment of the Western Balkans Network of Evaluators are achieved:

- Regular annual evaluation activities of civil society in national communities are taking place.
- More than 10 annual meetings of national representatives of the Regional Network have been held.

- Five regional conferences are held: Sarajevo in October 2015, [Zagreb in October 2017](#), November 2019 in [Belgrade and in November 2021](#) in [Skopje as a videoconference](#), due to general restrictions related to coronavirus.
- Four regional evaluation trainings are carried out.
- Meetings between members of the Network; Almost every year, the Croatian Network of Evaluators and the Slovenian Association of Evaluators meet.

Achievements are enviable, especially considering that most activities are carried out with voluntary efforts and with members' own sources, including financial, to carry out activities of their evaluation communities. Of course, the need for an active civil society in the field of public policy evaluation is much, much greater. Thus, the impact that WBEN and its members have on the evaluation system and culture in the region is much smaller than we would all aspire. So many opportunities for WBEN operation are not yet exploited. The main challenge remains to strengthen national evaluation communities, both inwardly and in a systemic environment that is often unresponsive or indifferent to civil society initiatives in this area.

And we can only hope that the Conference will at least make a small contribution to WBEN's objectives. I wish everyone a successful job and fruitful interaction.

IV Nagovor Programskega odbora konference (Bojan Radej)

Spoštovane in spoštovani,

Dovolite mi prosim nekaj uvodnih misli o konferenci, kako smo jo zasnovali in kaj nam prinaša.

[Poziv za prispevke](#) na Konferenci je bil objavljen konec februarja 2023 in je v glavnih črtah sledil vsebini pozivov za konferenci v Zagrebu in Beogradu.

Tema konference je "Vrednotenje učinkov javnih politik – načela, metode in prakse". Povabljeni so bili prispevki, ki obravnavajo naslednja vprašanja:

- Sistemska vprašanja vrednotenja.
- Teorija in praksa vrednotenja, vključno z metodologijo vrednotenja.
- Aktivnosti mednarodnih skupnosti evalvatorjev.
- Aktivnosti regionalne mreže.

Programski odbor je za predstavitev sprejel več kot 20 predlogov iz vseh držav regije razen ČG, ter iz Poljske, Nizozemske in Belgije. Vsem avtorjem iz držav, ki niso članice Mreže se še posebej zahvaljujem za prijavo zelo kakovostnih in zanimivih prispevkov, ki bodo zbudili zanimanje in živahno razpravo med udeleženci.

Organizator je na konferenco povabil dve prezentaciji. Eno bo podala [izr. prof. dr. Liljana Rihter](#) s Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani, ki vrednotenje učinkov pozna tako po teoretični kot po praktični plati, saj je (so)avtorica številnih evalvacijskih študij na področju socialnega dela in socialnega varstva. Drugo vabljen predavanje bo podala [prof. dr. Janja Hojnik](#) s Pravne fakultete, ki je bila še pred kratkim na Univerzi Maribor prorektorica za kakovost in se je posebej ukvarjala z vrednotenjem raziskovalnega dela.

Prezentacije, ki nas čakajo vsebinsko razdelim v dve skupini: večina predstavitev se nanaša na metodološka vprašanja, del pa na evropske zadeve. Med slednjimi bodo predstavljena spoznanja, pridobljena z vrednotenje dosežkov projekta oblikovanja Geološke službe za Evropo in vrednotenja prostorskega razvoja oziroma teritorialnih presoj vplivov.

Predstavitev, ki obravnavajo metodološka vprašanja tudi lahko razdelimo na dve skupini. Prva zajema predstavitev evalvacijskega koncepta [Key Horizontal Principles](#) in dveh predlogov metodologij načrtovanja in vrednotenja učinkov.

Druga in največja skupina prispevkov zajema predstavitev na temo različnih načinov inkluzivnega participativnega vrednotenja. Te predstavitve vsaka s svojo logiko predlagajo različne načine sinteze mnenj mnogih sodelujočih v sumarna evalvacijska sporočila. Predstavljenih bo pet orodij za vključevalno participativno vrednotenje učinkov: [Outcome Harvesting in SenseMaker](#) (Voices That Count, Belgija/Slovenija), [Causal Map](#) (VB), [Most significant change](#) (ResultsinHealth) ter na umetni inteligenci utemeljena evalvacijska orodja.

Organizator je posebej vesel, da bo konferenca poudarila različne vidike sinteze mnogih raznorodnih vhodnih informacij v konsistentne ugotovitve. Prvič zato, ker se SDE že 15 let ukvarja z [razvojem metode za sintezno vrednotenje učinkov javnih politik](#) in nas nič ne opogumlja bolj kot opažanje, da se zanimanje za sintezo v evalvaciji uveljavlja na tako širokem spektru pristopov. Drugi razlog za posebno veselje pa je dejstvo, da bo primerjava različnih pristopov spodbudila razpravo med udeleženci o podobnostih in razlikah med pristopi. Nikakor ne bomo iskalni najboljšega pristopa. Zanimali se bomo za to, kaj je kdaj bolj uporabno kot tudi kako se različni vidiki participativnega vrednotenja lahko dopolnjujejo.

Zadnji vsebinski sklop v programu konference je Okrogla miza. To je že tradicija na konferencah WBEN. Namen okrogle mize je spodbuditi pogovor udeležencev o perečih vprašanih vrednotenja v regiji kot na primer o razvoju (ali odsotnosti razvoja) nacionalnih evalvacijskih sistemov.

Konferenca bo udeležencem ponudila tudi interaktivne vsebine, vključno s kvizom. V okviru ene predstavitve bo izvedena posebna anketa, katere rezultati bodo tudi predstavljeni. Vzporedno s

konferenco bodo potekale medijske aktivnosti s poročili s konference, objavami na družabnih medijih ([LinkedIn-WBEN](#), [fb-SDE](#)) o čemer bodo udeleženci sproti obveščeni in bodo povabljeni k interakciji.

Poštovane i poštovani,

Dopustite mi, molim vas, nekoliko uvodnih misli o konferenciji, kako smo je osmislili i što nam donosi.

[Poziv za izlaganje na skupu](#) objavljen je krajem februara 2023. godine i u glavnim je crtama pratio sadržaj poziva za radove na konferenciju u Zagrebu i Beogradu.

Vodeća tema konferencije je "Vrednovanje učinaka javnih politika - principi, metode i prakse".

Pozvani su radovi koji se bave sljedećim pitanjima:

- Sustavna pitanja vrednovanja.
- Teorija i praksa vrednovanja, uključujući metodologiju vrednovanja.
- Aktivnosti međunarodne zajednice evaluatora.
- Aktivnosti regionalne mreže.

Programski odbor prihvatio je više od 20 prijedloga za prezentaciju iz svih zemalja regije osim Crne Gore, te iz Poljske, Nizozemske, Belgije. Posebno bih zahvalio svim autorima iz zemalja koje nisu članice Mreže na vrlo kvalitetnim i zanimljivim priložima koji će sigurno izazvati interes i živu raspravu među sudionicima.

Organizator je posebno pozvao dve uvodne prezentacije uvaženih evaluatorica. Prvo izlaganje održat će [izr. prof. dr. Liljana Rihter](#) s Fakulteta za socijalni rad Univerziteta u Ljubljani, koja teorijski i praktično poznaje evaluaciju učinka jer je autorica brojnih evaluacijskih studija iz područja socijalnog rada. Drugo izlaganje održat će [prof. dr. Janja Hojnik](#) s Pravnog fakulteta, koja je donedavno bila prorektorica za upravljanje kvalitetom na Univerzitetu u Mariboru te se posebno bavi evaluacijom istraživačkog rada.

Ostala odabrana izlaganja podijeljena su u dvije skupine: većina izlaganja odnosi se na metodološka pitanja, a manji dio na europska pitanja. Među potonjima bit će prezentirana saznanja stečena evaluacijom formiranja Geološkog zavoda za Europu i evaluacije prostornog razvoja.

Izlaganja koja se bave metodološkom problematikom također se mogu podijeliti u dvije skupine. Prva uključuje predstavljanje koncepta [Key Horizontal Principles](#) i dva prijedloga metodologija planiranja i evaluacije učinaka.

Druga i najveća skupina uključuje izlaganja na temu različitih metoda inkluzivne participativne evaluacije. Ove prezentacije, svaka sa svojom logikom, predlažu različite načine sinteze mišljenja mnogih sudionika u sažete evaluacijske poruke. Predstavit će se pet alata za inkluzivnu participativnu evaluaciju utjecaja: [Outcome Harvesting i SenseMaker](#) (Voices That Count, Belgija/Slovenija), [Causal Map](#) (VB), [Most significant change \(ResultsinHealth\)](#), i Oruđa koja primjenjuju umjetnu inteligenciju.

Organizator je posebno zadovoljan što će konferencija naglasiti različite logičke pristupe evaluacijskoj sintezi. Prije svega zato što SDE već 15 godina razvija [metodu sintezne evaluacije učinaka javnih politika](#), pa nas ništa ne ohrabruje više od opažanja da interes za sintezu u evaluaciji jača na tako širokom spektru pristupa. Dodatni razlog za posebno zadovoljstvo je da će usporedba različitih pristupa sintezi među sudionicima omogućiti raspravu. Nipošto nećemo tražiti najbolji pristup. Zanimat će nas koji pristup je primjenljiv u kojoj situaciji kao i kako se različiti aspekti participativne evaluacije mogu nadopunjavati.

Posljednja sadržajna cjelina u programu konferencije je Okrugli stol. To je već tradicija na WBEN konferencijama. Svrha okruglog stola je potaknuti raspravu među sudionicima o gorućim pitanjima evaluacije u regiji, kao što su razvoj (ili nedostatak razvoja) nacionalnih sustava evaluacije. Konferencija će sudionicima ponuditi i interaktivne sadržaje (kviz). U sklopu jedne prezentacije provest će se posebna anketa čiji će rezultati biti na konferenciji i prezentirani. Paralelno s konferencijom odvijat će se medijske aktivnosti uz izvješća s konferencije, objave na društvenim mrežama ([LinkedIn-WBEN](#), [fb-SDE](#), [web stranica SDE](#)), o čemu će sudionici biti obaviješteni u realnom vremenu i pozvani na interakciju.

Dear Conference Participants,

Please allow me some introductory thoughts about the conference, how we designed it and what it brings us.

[The call for papers at the Conference](#) was published at the end of February 2023 and in the main lines followed the content of the calls for conferences in Zagreb (2017) and Belgrade (2019).

The theme of the conference is "Evaluating the effects of public policies - principles, methods and practices". Papers addressing the following questions were invited:

- Systemic issues of evaluation,
- Theory and practice of evaluation, including evaluation methodology,
- International activities of evaluation communities and
- Activities of the regional network.

The Program committee accepted more than 20 proposals for the presentation from all countries of the region except Montenegro, and from Poland, the Netherlands and Belgium. I would especially like to thank all the authors from countries that are not members of the Regional Network for submitting very high-quality and interesting contributions, which will probably arouse interest and lively discussion among the participants.

The organizer invited two presentations to the conference. One will be given by [izr. prof. dr. Liljana Rihter](#) from the Faculty of Social Work of the University of Ljubljana, who knows impact evaluation both theoretically and practically, as she is the author of numerous evaluation studies in the field of social work. The second invited lecture will be given by [prof. dr. Janja Hojnik](#) from the Faculty of Law, who until recently was vice-rector for quality at the University of Maribor and was particularly involved in the evaluation of research work.

I divide the presentations that await us into two groups: the majority of presentations relate to methodological issues, and a smaller part to European affairs. Among the latter will be presented the evaluation of the project establishing the Geological Survey for Europe, and a group of presentations relating to a spatial development and territorial impact assessments.

Presentations dealing with methodological issues can also be divided into two groups. The first includes the presentation of evaluation concepts [Key Horizontal Principles](#) and two proposals for planning and impact evaluation methodologies.

The second and largest group includes a presentation on the five methods of inclusive participatory evaluation. These presentations, each with their own logic, suggest different ways of synthesizing the opinions of many participants into summary evaluation findings. Two presentations advocate for the synthesis of cause-and-effect relationships, five presentations for synthesis with narrative approaches, one presentation through the transcriptional analysis of interviews with the help of Artificial Intelligence and one with the Most Significant Change (MSC) approach. Five tools for inclusive participatory impact evaluation will be presented: [Outcome Harvesting](#) and [SenseMaker](#) (Voices That Count, Belgium/Slovenia), [Causal Map](#) (UK), [Most significant change](#) (ResultsinHealth) and Artificial Intelligence-based evaluation tools.

The organizer is particularly pleased that the conference will emphasize various aspects of the synthesis of many diverse inputs into evaluation findings. First of all, because the Slovenian Evaluation Society has been developing [a method for synthetic evaluation of the effects of public policies](#) for 15 years alone, and nothing encourages us more than the observation that interest in synthesis in evaluation is gaining ground on such a wide spectrum of approaches. Another reason for particular delight is the fact that the comparison of different approaches will enable discussion among the participants about the similarities and differences between the approaches. By no means will we be looking for the best approach to evaluation synthesis. We will be interested in how different aspects of participatory evaluation can learn from each other and how they complement each other.

The last conference section is devoted to the Round Table. This is already a tradition at WBEN conferences. The purpose of the round table is to encourage the participants to discuss pressing evaluation issues in the region, such as the development (or lack of development) of national evaluation systems.

The conference will also offer interactive content to the participants. As part of one presentation, a quiz and a survey will be conducted, the results of both will also be presented. In parallel with the conference, media activities will take place with publishing news from the conference on social media ([LinkedIn-WBEN](#), [fb-SDE](#)). The participants will be invited to interact about these news and between each other.

V Nagovor Organizatorja (prof. dr. Mojca Golobič)

Spoštovane in spoštovani,

[Slovensko društvo evalvatorjev](#) je bilo [ustanovljeno leta 2008](#) kot civilna platforma, ki si s svojim delovanjem prizadeva za doseganje sinergijskih učinkov vrednotenja za trajnostni napredek skupnosti.

Poleg klasičnih nalog vseh evalvacijskih društev si naše Društvo posebej prizadeva za razvoj evalvacijskega načina razmišljanja in evalvacijskega spoznavanja stvari. Prof. dr. Darko Štrajn, eden ustanovnih članov Društva trdi, da smo priča [uveljavljanju nove evalvacijske kulture](#), ki jo mora spremljati razvoj nove generacije evalvacijskih metodologij, in kot se obeta, lahko le-ta prispeva k preobrazbi metodologij družbenega raziskovanja nasploh.

O tem posebej govori [Ustanovna izjava](#) Društva. Evalvacijski način spoznavanja sveta je tretja kultura, poleg filozofije in znanosti. Evalvacija spoznava stvari v preseku fragmentarnih dejstev z nezdružljivimi razlagami teh dejstev. Spoznavanje je slepovidno, torej ni niti slepo za tisto, kar je marginalizirano, niti ni zaslepljeno s tistim, kar se sili v ospredje, ko to, kaj je za koga res.

Društvo ima tri stalne komisije: komisijo za etični kodeks in standarde evalvacije, komisijo za vrednotenje in študijsko komisijo.

1. [Komisija za etični kodeks in standarde evalvacije](#) obravnava sistemska vprašanja vrednotenja učinkov politik in daje sistemske pobude. Društvo je podalo več pripomb na osnutke zakonov, strategij, smernic in drugih dokumentov, ki se nanašajo na evalvacijo javnih politik ali sodelovanje z nevladnimi organizacijami. V zadnjem času:

- [Pripombe na Akcijski načrt za izboljšanje zakonodajnega postopka in vrednotenj](#) (Ministrstvo za javno upravo),
- [Pripombe na Smernice za sodelovanje Vlade Republike Slovenije z nevladnimi organizacijami](#) (Ministrstvo za javno upravo),
- [Metodologijo merjenja učinkov predpisov: Kako v Sloveniji meriti učinke predpisov?](#)

Minilo je več kot 10 let od [pobude Vladi RS o ustanovitvi Sveta za evalvacije](#) kot centralnega stičišča evalvacijske politike med naročniki vrednotenj, izvajalci vrednotenj in civilno družbo s področja vrednotenja učinkov javnih politik. Vladi RS smo poslali pismo o poslabševanju razmer na področju vrednotenja učinkov ter ponovno opozorili na pomen ustanovitve Sveta.

2. [Komisija za vrednotenje](#) organizira javne dogodke, kot so konference, seminarji, delavnice in usposabljanja, namenjene evalvatorjem ter drugim zainteresiranim strokovnjakom. Srečanja Društva v zadnjem času:

- [Sistem ocenjevanja projektov kohezijske politike na Hrvaškem](#),
- Pogovor o [poti in stranpoti participativne priprave razvojnih dokumentov](#),
- [Vrednotenje raziskovalnega dela na Univerzi](#) (v sodelovanju s prof. dr. Janja Hojnik),
- [Ocenjevanja projektov Agencije za raziskovalno dejavnost](#).

Društvo občasno samostojno ali v sodelovanju s partnerji organizira usposabljanja za evalvatorje s posredovanjem znanja na praktičnih primerih. Doslej se jih je udeležilo že več kot 100 udeležencev v Sloveniji in v regiji Zahodnega Balkana. V zadnjem času: "[Strateško delovanje v negotovih razmerah](#)"

3. [Študijska komisija](#) pokriva raziskovalno dejavnost društva in je osredotočena na razvoj evalvacijskega načina razmišljanja in zlasti metodologijo evalvacijske sinteze med učinki neodvisnih domen javnih politik na primer med sektorji, med političnimi temami, med prostorskimi enotami ipd.

Velik del dejavnosti Društva je usmerjen v publiciranje. Rezultati raziskovalnega dela so predstavljeni v [Delovnih zvezkih](#). Člani društva so avtorji [petih knjig](#) in več kot 30 Delovnih zvezkov, ki izhajajo 16 let, in več desetih prispevkov v javnih občilih in v družabnih omrežjih. Zadnji trije Delovni zvezki:

- [Vrednotenje učinkov Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 na teritorialno kohezijo,](#)
- [Strateške izbire v času temeljne negotovosti,](#)
- [Je anti-postmoderna družba še lahko liberalno demokratična? Odgovor iz avtentične sredine.](#)

Glavni dogodek leta za SDE in eden najpomembnejših od ustanovitve Društva je organizacija [5. bienalne konference Mreže evalvatorjev Zahodnega Balkana](#) (WBEN).

SDE se ob tej priložnosti zahvaljuje:

- Članom Programskega odbora, ki so ga sestavljali člani regionalne koordinacije iz Hrvaške, Srbije, Makedonije ter Bosne in Hercegovine, za sodelovanje pri pripravi vsebinskega dela konference,
- Avtorjem in avtoricam, ki so predstavili svoje prispevke.
- Prostovoljcem, ki so pomagali pri organizaciji in izvedbi konference: Jasna Djordjević in člani Društva.
- Fakulteti za varnostne vede, ki nas je gostila.

Poštovane i poštovani,

[Slovensko društvo evalvatorjev](#) (SDE) [osnovano je 2008. godine](#) kao civilna platforma koja svojim djelovanjem nastoji postići sinergijske učinke vrednovanja za održivi napredak zajednice. Osim klasičnih zadataka svih evaluacijskih udruženja, SDE se posebno zalaže za razvoj evaluacijskog načina razmišljanja. Prof. dr. Darko Štrajn, jedan od osnivača Društva tvrdi da smo svjedoci uspostavljanja [nove evaluacijske kulture](#) koju mora pratiti razvoj nove generacije evaluacijskih metodologija i, kako izgleda, ona može pridonijeti transformaciji metodologija društvenog istraživanja općenito.

O tome posebno govori [Osnivačka izjava Društva](#). Uz filozofiju i znanost, evaluacijski način spoznaje svijeta predstavlja 'treću kulturu'. Evaluacija spoznaje stvari u presjeku fragmentarnih činjenica s divergentnim tumačenjima tih činjenica. Spoznaja je slijepovidna, dakle nije ni slijepa za ono što je marginalizirano, ni zaslijepljena onim što stoji u centru kao to, što je za koga jedina ovlaštena istina.

SDE ima tri stalne komisije: Komisiju za etički kodeks i standarde evaluacije, Komisiju za vrednovanje i Studijsku komisiju.

1. [Komisija za etički kodeks i standarde evaluacije](#) bavi se sistemskim pitanjima evaluacije. Između ostalog, Društvo je dalo više primjedbi na nacрте zakona, strategija, smjernica i drugih dokumenata koji se odnose na evaluaciju javnih politika ili suradnju s nevladinim organizacijama. Među najnovijima su:

- [Primjedbe na Akcijski plan za poboljšanje zakonodavnog postupka i evaluacija](#) (Ministarstvo javne uprave),
- [Primjedbe na Smjernice za suradnju Vlade Republike Slovenije s nevladinim organizacijama](#) (Ministarstvo javne uprave),
- [Primjedbe na metodologiju mjerenja učinaka propisa: Kako u Sloveniji mjeriti učinke propisa?](#)

Prošlo je više od 10 godina od kako je SDE Vladi RS [predložio osnivanje Vladoг Vijeća za evaluacije](#) kao središta evaluacijske politike i mjesta spajanja naručitelja evaluacija, izvođača evaluacija i civilnog društva s područja evaluacije učinaka javnih politika. Zbog neuvažavanja ove pobude, više puta smo Vladi RS poslali pismo o pogoršanju stanja na području evaluacije učinaka, ponovno upozoravajući istovremeno na važnost osnivanja Vijeća.

2. [Komisija za evaluacije](#) organizira javna događanja kao što su konferencije, seminari, radionice i obuke za evaluatore i druge zainteresirane stručnjake. Među nedavno organiziranim događajima su:

- [Prezentacija sustava evaluacije projekata kohezijske politike u Hrvatskoj](#),
- Rasprava o [problemima participativne pripreme razvojnih dokumenata u Sloveniji](#),
- [Evaluacija znanstvenog rada na Univerzitetu](#) (u suradnji s prof. dr. Janjom Hojnik, koja je pozvana kao predavač na konferenciju WBEN5),
- [Evaluacija projekata nacionalne Agencije za znanstveno-istraživačku djelatnost](#).

Povremeno, SDE samostalno ili u suradnji s partnerima organizira edukacije za evaluatore uz stjecanje znanja na praktičnim primjerima. Do sada je na njima sudjelovalo više od 100 sudionika u Sloveniji i regiji Zapadnog Balkana. Nedavno je organizirana obuka pod nazivom "[Strateško djelovanje u neizvjesnim situacijama](#)."

3. [Studijska Komisija](#) pokriva istraživačku djelatnost udruge i usmjerena je na razvoj evaluacijskog načina razmišljanja i, posebno, metodologije evaluacijske sinteze između učinaka neovisnih domena javnih politika, npr. između sektora, između političkih tema, između prostornih jedinica, itd.

Velik dio aktivnosti Društva usmjeren je na izdavačku djelatnost. Rezultati istraživačkog rada prikazani su u [Radnim Materialima \(Delovni zvezki\) SDE](#). Članovi Društva autori su [pet knjiga](#) i

više od 30 Radnih Materiala, te više desetaka priloga na javnim tribinama i društvenim mrežama. Tri najnovije Radne Materijale uključuju sledeće:

- [Procjena učinaka Strategije prostornog razvoja Slovenije 2050. na teritorijalnu koheziju.](#)
- [Strateško upravljanje u vremenima temeljne neizvjesnosti.](#)
- [Može li anti-postmoderni društvo i dalje biti liberalno-demokratsko? Odgovor iz autentične sredine.](#)

Organizacija [5. bienalne konferencije Mreže evaluatora Zapadnog Balkana](#) (WBEN), jedan je od najvažnijih događaja od osnutka i događaj godine za SDE. SDE želi iskoristiti ovu priliku da zahvali svima, koji su pridonijeli u organizaciji ove Konferencije:

- Članovima Programskog odbora, koji su činili članovi regionalne koordinacije iz Hrvatske, Srbije, Makedonije i Bosne i Hercegovine, na suradnji u pripremi sadržajnog dijela skupa,
- Autorima koji će predstaviti svoje priloge.
- Volonterima koji su pomogli u organizaciji i provedbi skupa: Jasni Djordjević i članovima Društva..
- Dekanu Fakultete sigurnosnih nauka koji nas je ugostio.

Hvala i uspješan rad na Konferenciji.

Dear Conference Participants,

[The Slovenian Evaluation Society](#) was founded in 2008 as a civil platform that, through its activities, strives to achieve synergistic effects of evaluation for the sustainable progress of the community.

In addition to the classic tasks of all evaluation societies, the Society makes special efforts to develop an evaluative way of thinking and evaluative understanding of society. Prof. dr. Darko Štrajn, one of the founding members of the Society, claims that we are witnessing the establishment of [a new evaluation culture](#), which must be accompanied by the development of a new generation of evaluation methodologies, which can contribute to the transformation of social research methodologies in general.

This aim is specifically outlined in the [Society's Founding Statement](#). An evaluative way of understanding the world is [a third culture](#), next to philosophy and science. Evaluation gets to know things through the intersection of fragmentary facts with incompatible interpretations of those facts. Evaluative comprehension call for [blindsighted](#) understanding of the world, that is neither blind to what is excluded from our conventional comprehension nor blinded by what is true for the powerful ones.

The Society has three standing committees: the committee for the codex of ethics and evaluation standards, the evaluation committee and the study committee.

1. [The Commission for the Codex of Ethics and Evaluation](#) Standards deals with systemic issues of policy impact evaluation and provides systemic initiatives. It made several comments on draft laws, strategies, guidelines and other documents related to the evaluation of public policies. Recently:

- Comments on the Action Plan for improving the legislative process and evaluations (Ministry of Public Administration),
- Comments on the Guidelines for the cooperation of the Government of the Republic of Slovenia with non-governmental organizations (Ministry of Public Administration),
- Methodology for measuring the effects of regulations: How to measure the effects of regulations in Slovenia? (Ministry of Public Administration)

More than 10 years have passed since the Initiative of the Society to the Government of the Republic of Slovenia to establish the Council for Evaluations as a central junction of evaluation policy between commissioners of evaluations, evaluation providers and civil society in the field of evaluation of the effects of public policies. In subsequent years the Society drew attention to the importance of establishing the Council many times by sending letters to the Government about the problematic systemic issues in the field of impact evaluation.

2. [The Evaluation Commission](#) organizes public events, such as round tables, conferences, workshops and trainings, intended for evaluators and other interested professionals. Recently:

- Evaluation system of cohesion policy projects in Croatia.
- Discussion about participatory preparation of development documents in Slovenia.
- Evaluation of research work at the University (by prof. dr. Janja Hojnik).
- Evaluation of projects of the Slovenian Research Agency.

From time to time, the Commission independently or in cooperation with partners organizes trainings for evaluators with the provision of knowledge on practical examples. So far, more than 100 participants in Slovenia and the Western Balkan region have taken part in them. Recently, training in "Strategic operation in uncertain situations".

3. [The Study Commission](#) encompasses the Society's research activity. It is focused on the development of an evaluative way of thinking and, in particular, the methodology of evaluative synthesis between the effects of independent impact domains of public policies, for example between sectors, themes, between spatial units, etc.

A large part of the Society's operation focuses on publishing activities. The results of the research work are presented in [the Working Papers](#), which have been published for 16 years since the establishment of the association. The members of the Society are the authors of [five books](#), more than 30 Working Papers, and dozens of contributions in public forums and social networks. The last three published Working Papers:

- Evaluation of the effects of the Spatial Development Strategy of Slovenia 2050 on territorial cohesion (in Slovene language, [English Abstract](#)),
- Strategic choices in times of fundamental uncertainty (in Slovene language, [English Abstract](#)),
- Can an anti-postmodern society still be liberal democratic? Answer from an authentic middle (in Slovene language, [English Abstract](#)).

The main event of the year for the Society and one of the most important since its establishment is the organization of this Conference. SDE would like to take this opportunity to thank:

- To the members of the Program Committee, which consisted of members of the regional coordination from Croatia, Serbia, Macedonia and Bosnia & Herzegovina, for cooperation in the preparation of the Program of the Conference,
- To the authors who will present their contributions.
- To the donators and volunteers who helped in the organization and execution of the Conference.
- The [Faculty of Criminal Justice](#), which hosts the Conference.

Thanks to everyone. Wish you successful work.

VI Povzetki prispevkov / Sažeci radova / Summaries of papers

Alceva Liljana (ENG, presentation via YouTube)

(Prima Management Consultings, Skopje / S. Makedonija)

The eea - Methodology in planning, monitoring and evaluating municipal energy efficiency programs

The European Energy Award (eea) Methodology is a quality management and certification system for municipalities that can be used in planning, monitoring and evaluating municipal energy and climate policies, programs and actions. It is connected with many European initiatives such as Covenant of Mayors and Smart City and with ISO 50001 standard for energy management. The eea methodology has been used for more than 25 years, and nowadays is implemented in 1700 municipalities or regions, with population of 71 million, mainly in Western European countries. It covers 6 areas of municipal/regional operations: Development and spatial planning, Municipal buildings and facilities, Mobility, Internal organisation, Supply and disposal, Communication and cooperation.

Macedonia become a pilot country for eea methodology in 2020, through EU financed EXCITE project, and together with Slovenia and Bulgaria is introducing the methodology in e municipalities (Kochani, Karpos and Kichevo). Since Macedonia is not an EU member country, and not obliged to prepare SECAPs (Sustainable Energy and Climate Action Plans), the eea methodology is used to prepare obligatory municipal Programs for energy efficiency. This paper (case study) will present the experience in implementation of eea methodology in Macedonia.

The paper will elaborate the eea methodology, as driving force of national and supranational energy strategies, as a tool for quality energy management system and as a basis for planning, monitoring and evaluating municipal/regional policies for energy and climate change mitigation. It will focus on challenges in the implementation of eea methodology in Macedonia, analysing organisational aspects, municipal capacities and authority's interest to incorporate the methodology in strategic planning, monitoring and evaluating energy and climate strategies. Having in mind the complexity of contemporary energy issues in Europe, this work is aiming to increase the awareness among evaluators, management consultants, local and regional authorities and others, about the eea methodology and thus accelerate its implementation in the Western Balkan Countries.

Link YOUTUBE: <https://www.youtube.com/watch?v=O0YH-3thwOE>

Link: <https://www.primacons.com.mk/en/about>

Avdukić Nijaz; Rijad Kovač (BOS)

(Udruženje Evaluatora u Bosni i Hercegovini, Bosna i Hercegovina)

Uvođenje prakse evaluacija razvojnih dokumenata u Bosni i Hercegovini-Primjer Strategije razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027

Bosna i Hercegovina se sastoji od dva entiteta i Brčko distrikta. Nadležnost nad donošenjem većine javnih politika je na entitetskom a u Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu FBiH) i na kantonalnom nivou. U toku 2017 godine u Federaciji Bosne i Hercegovine je donesen Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojim je uređen sistem izrade strateških dokumenata kao i obaveza provođenja ex-ante evaluacija svih strateških dokumenata na entitetskom FBiH nivou. Ključni razvojni dokument FBiH je Strategija razvoja (DS) koja je integrisani, multisektorski strateški dokument koji definira javne politike i usmjerava cjelokupni razvoj. DS je završena u 2021 godini čiju je izradu koordinirao Federalni zavod za programiranje razvoja (FZZPR) kada je i urađena ex ante evaluacija od strane eksternih evalvatora (Centar za javne politike i ekonomske analize-CPA iz Zenice) koji su angažovani od strane FZZPR.

Glavni cilj ove rapidne ex-ante evaluacije je bio unapređenje kvaliteta i implementabilnosti DS, kroz nezavisno mišljenje koje se odnosi na proces i rezultat pripreme DS, te da osigura preporuke koje mogu unaprijediti nacrt dokumenta kao i da adresira eventualne nedostatke. Evaluacija doprinosi procesu pripreme DS FBiH i važan je element u jačanju odgovornosti i transparentnosti u pripremi strateških dokumenata. Kroz pripremu evaluacijskog izvještaja dobila se nezavisna procjena kvalitete situacione analize, odnosa situacione analize SWOT-a i TOWS-a, unutarne i vanjske koherentnosti, relevantnosti, mogućnosti mjerenja stanja i uspješnosti implementacije i indikativnog okvira. Pored ovog potrebno je analizirati u kojoj mjeri DS adresira i izazove poput COVID-19 ili drugim izazovima javne sigurnosti.

Metodologija evaluacije se oslanjala na Zakon, Uredbu i relevantne EU smjernice poput Guidance document on ex-ante evaluation, Europske komisije za programsko razdoblje 2015-2020, ekspertizu tima evalvatora, pregled relevantne literature, preporuka i izvještaja. To je podrazumijevalo kvalitativni pristup u okviru koje se evaluira predložena Strategija sa kriterijima relevantnosti, koherentnosti, konzistentnosti, efektivnosti sa preuzetim međunarodnim obavezama, strategijama državnog nivoa, sa identificiranim potrebama kroz interventnu logiku, situacionu SWOT i TOWS analizu te definirane ciljeve, prioritete i mjere strategije. Nalazi ove evaluacije u posebnom izvještaju su dati na uvid FZZPR kao i Vladi FBiH te je izvještaj objavljen na web stranici FZZPR. Zahvaljujući tome, DS je značajno unaprijeđena, te je sveukupno predstavlja značajan doprinos uspostavljanju praksi evaluacije u Bosni i Hercegovini u cjelini.

Link: <https://www.elval.org/o-nama/>

Bevk Tadej; Mojca Golobič (SLO)

(Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija; Slovensko društvo evalvatorjev)

Prostorski vidiki energetske tranzicije v Sloveniji

Slovenija je kot enakopravna članica Evropske unije sprejela odločitve o nujnosti povečanja pridobivanja električne energije iz obnovljivih virov (OVE). Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) je strateški dokument, ki je podlaga za energetske tranzicije. V njem je določen cilj vsaj 27 % obnovljivih virov energije v končni rabi do leta 2030, kar pomeni dodatnih 2.223 GWh električne energije iz OVE, v trenutnem postopku prenove pa je predlagan cilj povišan na 30 – 35 %. Za dokument je bila pripravljena Celovita presoja vplivov na okolje, ki je utemeljila, da je tak delež dosegljiv kljub omejitvam (predvsem) na področju ohranjanja narave.

Kljub sprejetim odločitvam se pri izvajanju zatika: projekti pogosto naletijo na nasprotovanja različnih interesnih skupin, procese pa ovira pomanjkanje institucionalnega sodelovanja tako horizontalno (medsektorsko) kot vertikalno (država-občine). Največ nasprotovanja so deležni projekti za vetrne elektrarne, predvsem zaradi povzročanja hrupa, nasprotovanja javnosti, sprememb krajine in varstva narave. Država je predlagala celo poseben zakon o umeščanju objektov za OVE v prostor, s katerim naj bi pospešila postopke in zagotovila doseganje ciljev. Analiza stanja, ki (če) je bila pripravljena pred pisanem Zakonu, ni pravilno identificirala problema. Ta namreč ni v predpisanih procesih, vsebinah in korakih prostorskega načrtovanja in varstva okolja temveč v slabo vodenih in kadrovske podprtih procesih. Prav tako ni problem v pomanjkanju podatkov ali strokovnih študij, saj je bila strokovna podpora v obliki vrednotenja prostora že drugič posodobljena. Rezultati odkrivajo neskladje med vrednostnimi sistemi deležnikov in njihovimi predstavami o razvoju, kar nujno zahteva presečno evalvatorsko reševanje.

OVE predstavljajo nove, specifične posege v prostor, ki bodo postopoma temeljito spremenili podobo slovenske krajine in naselij. Zaradi tega je pomembno, da se na to širša laična in strokovna javnost ustrezno pripravi in da se v procesu umeščanja smiselno vrednoti tudi vplive na podobo naselij in krajine ter z načrtovalsko-evalvatorskimi orodji iščejo najustreznejši načini njihove razporeditve v prostoru. V prispevku bosta predstavljena dva pristopa, ki bi olajšala energetski prehod ob sočasnem doseganju drugih nacionalno pomembnih ciljev. Prvi naslavlja horizontalno povezovanje, to je določanje kriterijev in usmeritev za umeščanje VE v prostor.

Drugi naslavlja poleg horizontalne tudi vertikalno povezovanje in predstavlja model celostnega načrtovanja energetskega prehoda na ravni regije. Z vidika racionalnega in optimalnega načrtovanja rabe prostora je pomembna raven regija, ki pa v Sloveniji še ni vzpostavljena. V prispevku bo predstavljen inovativni pristop ugotavljanja vizij regionalnega prostorskega razvoja OVE različnih deležnikov, usklajevanje pogledov ter prostorsko optimizacijo.

Spletna povezava: <https://www.bf.uni-lj.si/sl/enote/krajinska-arhitektura/o-oddelku/predstavitev/>

Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Participatory...) (ENG)

(Voices That Count / Belgium, Slovenija)

Participatory narrative sensemaking

In this session, Voices That Count will present the **participatory narrative sensemaking approach**, an innovative large-scale listening process based on the SenseMaker method and particularly suitable to guide or evaluate interventions operating in complex systems. The approach is based on the collection and analysis of micro-narratives (sometimes even up to thousands) in a relatively short time frame. It helps to understand what matters to citizens, partners or other stakeholders, and strengthens relationships among different stakeholders - combining quantitative data analysis with stories and collective wisdom. The strengths of using the narrative inquiry and sensemaking approach for evaluation are two-fold. First, it gives a stronger voice to programme stakeholders than traditional interview and survey methods, not only by collecting real life experiences that they find most relevant to the evaluation, but also by involving them as much as possible in the analysis of their stories, hence truly involving them in the research. A second strength lies in the fact that a large number of stories are collected and self-interpreted by survey participants, making it possible to conduct quantitative analysis of recurrent themes, perspectives and feelings narrated in the stories. By combining elements of qualitative and quantitative research, the approach helps to make sense of complex and evolving realities.

In this interactive session, participants will be introduced to the principles and practice of SenseMaker and how a participatory narrative sensemaking process can be used for planning, monitoring and evaluation of projects or programmes.

Link to materials: <https://www.voicesthatcount.net/sensemaker>

Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Application of...) (ENG)

(Voices That Count / Belgium, Slovenija)

Application of Participatory Narrative SenseMaking for Evaluation of Development Programmes, Strategic planning and Monitoring

Three ways of using participatory narrative sensemaking in evaluation and monitoring will be presented.

In the first showcase, we will present how SenseMaker is used for monitoring and evaluation of development programmes, often as part of a mixed-method approach. Based on different cases applied in collaboration with UN agencies (IFAD, UNDP, WFP and FAO) and INGOs, we illustrate how stories have enriched the evaluation data and allow to take the voice of farmers, students, citizens, youth, ... into account. Besides the conceptual and design decisions in using SenseMaker for M&E purposes we also focus on the practicalities of applying SenseMaker in practice. We also introduce the use of standardised topical SenseMaker-based tools that are used for assessments and evaluations.

In the second showcase, we will present how the micro narratives have been used in order to better understand the needs related to workplace mental health in the National Mental Health Programme in Slovenia. The experts and members of interest groups were trained and engaged in story collection and they also participated in collective sensemaking sessions that informed strategic planning. In addition, the results of this study, including the stories, are being communicated publically to facilitate the discussion about workplace mental health in Slovenia.

Sensemaker can also be used as a continuous or periodic monitoring approach providing real-time information to understand the progress, achievements, challenges and dynamics within a social change process. In the third showcase, we will present how the approach has been used as an internal M&E approach in a youth empowerment programme in a vocational training programme Bolivia and Madagascar as well as how SenseMaker has been used to underpin an ongoing story journaling process to monitor outcome changes in a girls-empowerment project in Nepal and Bangladesh.

Link to materials: <https://www.voicesthatcount.net/sensemaker>

Deprez Steff; Ditka Vidmar; Petra Založnik; Marjeta Novak (Outcome Harvesting) (ENG)

(Voices That Count / Belgium, Slovenija)

Outcome Harvesting

Outcome Harvesting (Wilson-Grau, 2019) is a method that enables evaluators or project teams to identify, formulate, verify, and make sense of outcomes of their initiatives. Outcome Harvesting does not measure progress towards predetermined outcomes or objectives and the associated indicators, but rather collects evidence of what has been achieved, and works backward to determine whether and how the project or intervention contributed to the change.

In Outcome Harvesting, short narrative descriptions are formulated about the behavioural changes of social actors and focuses on a) outcomes (who has changed what policy/practice), irrespective of whether the outcome was planned or not, and b) how the intervention contributed to this change. In addition to that, Outcome Harvesting focuses on c) the significance (so what?) and meaning that various groups of stakeholders give to the outcomes. The changes (outcomes) are 'harvested' with the project team and/or partners. Subsequently, the information is validated by external people or existing evidence to arrive at a valid and plausible account of outcomes and contribution of the program. Outcome Harvesting is based on demonstrable change using different data collection techniques such as workshops, interviews or progress reports.

Outcome Harvesting is a methodology that can be rolled out at any time and in any project or practice. It was initially developed as an evaluation method, but it has also been very instrumental as a learning-oriented monitoring approach. It is very much geared towards learning about 'what works, and what does not, for whom, why and where' and based on that offering suggestions for adjusting the project/programme. At the same time the method provides evidence of outcomes and contribution of the program. It is especially useful in situations where cause and effect are not predictable and where multiple actors and factors played a role in the change process. Outcome Harvesting is a participatory method and is particularly suitable for understanding the supported change process and for continually improving practice.

The session will provide an introduction to the principles of Outcome Harvesting and how it is practically applied for monitoring and evaluation. Two cases will be presented to illustrate the merit of the approach. The first case will focus on a government programme in Ethiopia focusing on disaster risk management. The second case showcases the use of OH combined with a story-based process as part of internal evaluation of the consortium Equality Fund in Canada.

Link to materials: <https://www.voicesthatcount.net/outcomeharvesting>

Djukić Mihajlo (ENG)

(Institut ekonomskih nauka / Srbija)

Strengthening VOPEs' capacities in Europe: A practical approach for streamlining the evaluation of Key Horizontal Principles (KHP)

In the evaluation context, horizontal (cross-cutting) issues have become increasingly important following global efforts towards achieving human development goals incorporated into the fundamental idea behind the Millennium Development Goals – MDGs, and the Sustainable Development Goals - SDGs. The rationale for assessing horizontal principles stems from the fundamental documents and founding values of the EU such as Treaty on European Union and the Charter of Fundamental Rights. The EU Guidance document on ex-ante evaluation provides basis for the implementation of the monitoring and evaluation of the European Cohesion Policy. Article 55(3) (l-m) CPR requires the ex-ante evaluator to assess "the adequacy of planned measures to promote equal opportunities between men and women, to prevent discrimination and to promote sustainable development" (EU Commission, 2014). There have been several important global documents that used to analyse the role of evaluators through the lenses of cross-cutting development issues (Bamberger et al. 2015; OECD, 2014; MOPAN, 2020; Baastel, 2021, etc.).

The purpose of the conducted research is to provide overall understanding of the Voluntary Organizations for Professional Evaluation (VOPEs) capacities to support involvement of horizontal evaluation principles as well as to create basis for strengthening their capacities in promoting KHP in local evaluation context. Additionally, research created basis for drafting the Common Reference Framework (CRF) for VOPEs' that should support them in advocating on key principles of equity, gender equality and social justice and on the shared principles of partnership, good governance, innovation, inclusivity, democracy, human rights and sustainable development (KHP). Field research has been conducted remotely through an e-mail questionnaire sent out to all European VOPEs members of NESE. In overall, 14 out of 22 VOPEs responded, which accounts for 63,64% response rate. Questionnaire was conducted to assess the efforts undertaken by VOPEs to promote KHP sensitive evaluations. It also aimed at gathering the necessary information from VOPEs in order to explore how they consider KHPs in their strategic documents (e.g., statute, mission statement, standards, guidelines). Obtained results indicate that almost all KHPs 'are left behind' in evaluation practices and in the visibility of the VOPEs dedicated action. The KHPs overpassing the average threshold by a small difference are Gender and Partnership. Inclusivity and Sustainable Development could be assessed as moderate. The analysis demonstrates that a lot needs to be done at the level of VOPEs and country level to embed the KHPs in evaluation practices. Performed GAP and SWOT analysis indicate that KHPs in evaluation are topics that are gaining importance with respect to the objectives of the cohesion policy, so they should be considered and integrated into all interventions' and policies' evaluation. The current analysis revealed disparities among 14 European VOPEs, participating in the related survey. In the vast majority of countries, there is no clear perception of the KHPs and limited visibility of the KHPs in their promotion or in the evaluation practices.

The research has been developed within the Peer-to-Peer (P2P) Grants Program 2021: Evaluation as an agile tool for an appropriate response in uncertain times, funded by IOCE-EvalPartners

Link to the Report: https://www.degeval.org/fileadmin/Intern/IOCE-project_report.pdf

Dvorny Dalibor; Sumpor Marijana (HRV)

(Hrvatska mreža evaluatora / Hrvatska)

Jačanje evaluatorske zajednice kao generator potražnje za evaluacijom javnih politika

Kultura evaluacije u Hrvatskoj je slabo razvijena pa je, razumljivo, i evaluatorska zajednica još uvijek u razvoju. Općenito slaba svijest o važnosti evaluacije javnih politika i njenog potencijalnog utjecaja na društvo, kao i nedostatak obrazovanja o evaluaciji i o tome kako evaluacija može doprinijeti boljim politikama jedno je od ključnih ograničenja u razvoju evaluacije. Nedostatak političke volje još je jedan presudan faktor jer bez razumijevanja i podrške političkih lidera i donositelja odluka, teško je očekivati da će se razviti kultura evaluacije u društvu. Puno je više međusobno isprepletenih faktora, no učinak svega navedenog je da se u Hrvatskoj još uvijek relativno rijetko naručuju i provode evaluacije javnih politika u bilo kojem obliku.

Godinama je hrvatska evaluatorska zajednica organizirana u neformalnu organizaciju – Hrvatsku evaluatorsku mrežu (HEM) i na taj način aktivno sudjeluje i u radu WBEN-a. Međutim, unutar zajednice već duže vrijeme postoji interes za formalizacijom organizacije, a ključni poticaj došao je kroz sudjelovanje hrvatskih predstavnika na specijaliziranom međunarodnom programu za razvoj evaluatorskih zajednica „VOPE Leadership Boot Camp“, u organizaciji IOCE – International Organization for Cooperation in Evaluation.

Djelovanje putem formalne, neovisne strukovne organizacije – udruge evaluatora otvara cijeli niz novih mogućnosti kada govorimo o razvoju kulture evaluacije u zemlji. Ovaj će se rad posebno baviti mogućnošću povećanja potražnje za evaluacijom javnih politika pa je osnovno pitanje – može li i kako evaluatorska zajednica putem vlastite udruge posredno i neposredno utjecati na povećanje potražnje za evaluacijom javnih politika?

Postoji više načina kako se može povećati potražnja za evaluacijom javnih politika. Udruga evaluatora konkretno može izravno utjecati barem na dio njih. Podizanjem svijesti – organiziranjem javnih predavanja, seminara i konferencija može pomoći u podizanju svijesti o važnosti evaluacije i potaknuti interes javnosti. Komunikacijom s donositeljima odluka – uspostavljanjem komunikacije s donositeljima politika kako bi se istaknula važnost evaluacije i njenih rezultata te kako bi se našli načini učinkovite integracije evaluacije u proces donošenja odluka. Izravnom demonstracijom koristi – izvođenjem pilot-projekata evaluacije javnih politika može pružiti konkretne primjere korisnih rezultata evaluacije. Suradnjom s istraživačkim institucijama i akademskom zajednicom – suradnja s istraživačkim institucijama, sveučilištima i akademskom zajednicom može pomoći u jačanju kapaciteta za evaluaciju javnih politika, odnosno ovakva partnerstva mogu pružiti stručnost, resurse i kredibilitet potreban za izvođenje kvalitetnih evaluacijskih studija. Jačanjem transparentnosti i odgovornosti – promicanjem transparentnosti u političkim procesima, uključujući otvoreno objavljivanje rezultata evaluacija, može pomoći u stvaranju povjerenja u evaluacijske studije.

Link: <http://www.evaluacija.hr/>

Đokić Irena; Petrović Vedrana; Starc Nenad (HRV)

(Euro ekspertiza j.d.o.o.; Hrvatska mreža evaluatora, Hrvatska)

Razvojni pokazatelji stanja u prostoru – Evaluacija regulatornog i metodološkog okvira za izvještavanje o stanju u prostoru s preporukama za unaprjeđenje

Studija Razvojni pokazatelji u prostoru nastala je kao rezultat potrebe Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije za propitivanjem postojećeg sustava izvještavanja o stanju u prostoru i sagledavanjem mogućnosti njegovog unaprjeđenja s ciljem jednostavnijeg, kvalitetnijeg i svrsishodnijeg izvještavanja o stanju u prostoru. U uvodnom dijelu studije objašnjeni su ciljevi i svrha izrade studije. Trenutni zakonodavni okvir, što se prije svega odnosi na Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (Pravilnik; Narodne novine br. 48/2014 i 19/2015), ukazuje na potrebu unaprjeđenja, kao i na izradu jasnije metodologije koja bi bila korisna svim izrađivačima izvješća o stanju u prostoru. U studiji su analizirani elementi Pravilnika, njegove prednosti i nedostaci koji izrađivačima otežavaju prikupljanje, obradu, analizu i interpretaciju podataka potrebnih za izvještavanje o stanju u prostoru. Osim pregleda i ocjene postojećeg Pravilnika, te kronologije institucionalnog okruženja odnosno djelovanja institucija zaduženih za praćenje stanja u prostoru sadrži konkretne nalaze trenutnog stanja i preporuke za unaprjeđenje sustava izvještavanja.

Studijom su obuhvaćena i iskustva u prostornom planiranju i izvještavanju na primjerima Republike Austrije i Kraljevine Danske, a dan je i osvrt na Izvješće o europskom teritorijalnom razvoju. Na odabranim primjerima osim niza uobičajenih prostornih pokazatelja (i pokazatelja promjena u okolišu) jasno se može iščitati snažna povezanost između prostornog i razvojnog/ekonomskog planiranja. Naime, osim uobičajenih (prostornih) pokazatelja praćenja promjena o stanju u prostoru uočljiv je i niz pokazatelja čije vrijednosti svjedoče o gospodarskim promjenama i njihovom utjecaju na prostorni raspored gospodarskih subjekata, djelatnosti i aktivnosti. Temeljem informacija predstavljenih u ovom dijelu, proizlaze i preporuke uglavnom vezane za dodatne pokazatelje koji bi valjalo razmotriti te eventualno uključiti u izvještavanje o stanju u prostoru, ovisno o specifičnosti prostora i potreba izvještavanja.

U okviru studije provedeno je i anketno istraživanje putem kojeg su se prikupile informacije o dosadašnjem iskustvu u izvještavanju o stanju u prostoru, o kvaliteti i korisnosti trenutnog Pravilnika i pokazatelja temeljem kojih se izvještava, te o razumijevanju i potrebi sagledavanja prostornog i strateškog (razvojnog) planiranja, kao i vrednovanja procesa i dokumenata koji iz tih procesa proizlaze. Odgovori upućuju na potrebu izmjene i dopune Pravilnika, pokazatelja, ali i nužnost unaprjeđenja koordinacije prikupljanja i evidencije podataka (a za što su zadužene razne institucije), te snažnije razmjene i korištenja prikupljenih podataka, izvještaja, programa/planova i drugih dokumenata (osobito u fazi njihove pripreme) radi iskazivanja ujednačenih, nedvosmislenih i pravovremenih nalaza koji se mogu koristiti u daljnje svrhe, prema potrebi korisnika takvih podataka.

Temeljem svih prethodno provedenih koraka izrađene su preporuke za unaprjeđenje postupka izvještavanja o stanju u prostoru. Preporuke su usmjerene na unaprjeđenje samog Pravilnika i sustava izvještavanja i na pokazatelje. Na taj način omogućeno je konkretno djelovanje na razini tijela zaduženog za izmjene i dopune (ili donošenje novog) Pravilnika, uvažavanjem preporuka (u cijelosti ili djelomično) te na razini Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije koji u svom radu može primijeniti dio preporuka prilikom pripreme i izrade sljedećeg Izvješća o stanju u prostoru (Primorsko-goranske županije ili drugih JLS-ova za koje se isti priprema i izrađuje).

Link: <https://www.euroekspertiza.eu/o-nama>

Golobič Mojca (SLO)

(Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija; Slovensko društvo evalvatorjev)

Vrednotenje učinkov osnutka Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 na teritorialno kohezijo

Ministrstvo za okolje in prostor je leta 2014 začelo s pripravo strokovnih podlag za prenovu Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS), ki je bila sprejeta v letu 2004. Leta 2016 je naročilo predhodno strateško vrednotenje nove Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050. Predhodno vrednotenje je moralo oceniti integracijski in v tem okviru posebej kohezijski potencial učinkov SPRS s preobrnitvijo ključnih negativnih trendov v prostoru, odkritih z analizami stanja in teženj v prostoru. Vizija nastajajoče SPRS je ustrezno zastavila poslanstvo uveljaviti strategijo preloma, ki spreminja interventno logiko prostorske politike v Sloveniji iz normativne v sodelovalno. Orodje za predhodno vrednotenje teritorialne kohezije vplivov Strategije je presečna metoda, ki temelji na matričnem postopku vrednotenja. Učinke SPRS so ocenili pripravljavci osnutka Strategije na fokusni skupini v sodelovanju z evalvatorji. Dobljene ocene učinkov smo nato primerjali z izhodišnimi ocenami kazalnikov stanja in teženj v prostoru. Iz te primerjave je na koncu pridobljena ocena, kako Strategija prispeva k teritorialni koheziji, ne le neposredno z izpolnjevanjem zastavljenih ciljev, ampak tudi in predvsem strukturno, glede na spreminjanje prostorskih razmerij med področji teritorialne kohezije.

Med tem ko so ocene učinkov SPRS na ključne kazalnike prostorskega razvoja prav dobre ali celo odlične, je ocena skupnega prispevka SPRS k teritorialni koheziji, integraciji in ravnotežju le dobra. V primerjavi s trendi pa so ocene komaj zadostne; saj bodo učinki najšibkejši prav na področjih, kjer so ugotovljeni trendi najslabši.

Nezadovoljivo strukturno oceno kohezijskega prispevka SPRS je mogoče povezati s participativnim načinom njene priprave. Sodelujoči v tem postopku so seveda uveljavljali prav svoje dotedanje interese. Zato participativna metoda priprave SPRS ni mogla poroditi strukturnega preobrata. Participativni proces bi moral izhajati iz določenih načelnih zahtev in začetnih omejitev: vsak sektor naj svoj prostorski interes (vertikalni) najprej ovrednoti horizontalno v luči izhodiščnih prostorskih neskladij in zabeleženih negativnih trendov, ki jih mora SPRS razvojno preobrniti. S tem bi vsak sektorski interes postal izražen medsektorsko in šele to bi dalo podlago za medsektorsko usklajevanje interesov v prostoru s stališča SPRS.

Link: <https://www.sdeval.si/2020/12/20/vrednotenje-ucinkov-osnutka-strategije-prostorskega-razvoja-slovenije-2050-na-teritorialno-kohezijo/>

Hidayati Nur, Kakebeeke Karijn (ENG)

(ResultsinHealth / Netherlands)

The how and what of combining Most Significant Change and Photovoice: an inclusive and participatory approach to your evaluation

In evaluating impact, more and more participatory and inclusive principles are used to put people and their diverse needs at the centre of evaluation processes, and consequently, public policies and programmes. The active inclusion of different voices throughout an evaluation offers space to identify violations of rights, processes of social exclusion and structural inequalities that may exist in a particular context.

An inclusive approach thus creates an opportunity to bring different types and situations of discrimination and vulnerability to the fore. Furthermore, it can assist in moving towards public actions that address these realities to a greater extent, increasing their transformative power.

We believe that participatory storytelling techniques, and particularly a combination of them, can play a key role in deepening democratic values and understanding and ensuring human rights. By ensuring a meaningful, participatory evaluation process, expected and unexpected outcomes of a programme can be identified, while empowering participants to use their voice and share their stories in a creative way.

A combination of such techniques that has proven to be successful, is that of the Most Significant Change (MSC) technique and Photovoice: PHOTO-MSC.

MSC is particularly useful in situations where you need to collect data on indicators related to social change, which are difficult to measure. Uniquely, the MSC technique helps discover how and when change comes about. When working on complex, multi-factor issues, such as gender, inclusiveness, discrimination, and equality, MSC can provide rich information about the development of changes in individual and community settings.

Photovoice helps participants use photography to define and represent themselves and frame issues that affect them. Through a special methodology of critical reflection and dialogue, the images are discussed, moving from a personal response to a collective answer. The use of photography invites conversations about different things, provides insights beyond a given conceptual framework and lets participants identify the changes they observed.

The PHOTO-MSC technique uses storytelling and picture taking to encourage participants to analyse and reflect on the issues (changes) that affect them. Going through the selection process of stories and pictures of change, results in an even deeper analysis than with the traditional MSC technique. The result of PHOTO-MSC shows visual evidence of unexpected or unplanned (positive and/or negative) outcomes of programme interventions.

The meaningful involvement of participants in PHOTO-MSC – as opposed to “tokenism” – encourages them to develop a sense of ownership and actively contribute to the evaluation process. It empowers participants to think critically – about prevailing cultural narratives, for example – and form and share their opinions in terms of programme impact. Participants can take the opportunity to give voice to their ideas, values, and experiences within a safe, respectful space.

In the presentation, the ‘what’ and, particularly, the ‘how’ of this method will be presented further: How can PHOTO-VOICE ensure a participatory and inclusive process when you are dealing with sensitive social topics such as discrimination, stigmatization, or violence, while answering questions and collecting data about programme impact.

Link to MSC: <https://resultsinhealth.org/images/documents/MSC.pdf>

Link to Photovoice: <https://resultsinhealth.org/images/documents/Photovoice.pdf>

Hojnik Janja (SLO)

(Pravna fakulteta Univerze v Mariboru)

Vrednotenje raziskovalnega dela: v iskanju ravnovesja med kvantitativnimi in kvalitativnimi merili

VABLJENA PREZENTACIJA

Prispevek bo prikazal sodobne dileme in dobre prakse na področju iskanja ravnotežja med kvalitativnimi in kvantitativnimi merili za vrednotenje uspešnosti raziskovalnega dela z namenom, da bi to delo imelo večji pomen za naravo, družbo in posameznike v njej ter da bi bili raziskovalci bolj zadovoljni pri in s svojim delom.

Kljub splošno priznani akademski svobodi se v svetu vse več govori o uspešnosti raziskav, ki so podprte z javnim denarjem. Visoko šolstvo in raziskave sta del današnjega konkurenčnega sveta in javnost pričakuje odgovore o tem, ali se raziskave »izplačajo«. Zato je javno financiranje akademskih raziskav vse bolj odvisno od presoje njihove uspešnosti. To omejuje svobodo raziskovalcev pri odločanju, na katere teme se bodo pri svojem delu osredotočili in kje bodo objavljali svoje znanstvene publikacije. Posledično tako imenovano "novo javno upravljanje" (ang. new public management) zahteva, da se znanstvenike spremlja kot druge zaposlene v javnem sektorju in da morajo ti vse bolj tekmovati za financiranje svojih raziskav z znanstveniki z drugih znanstvenih področij. To zahteva določeno obliko ocene uspešnosti raziskav.

Ker veliko raziskovalnih organizacij o napredovanjih in financiranju raziskovalnega dela ne odloča na podlagi vsebinske presoje dela kandidata, ampak zgolj na podlagi bibliometričnih kazalcev, so se razširile sporne raziskovalne prakse, ki raziskovalce usmerjajo v objave zaradi samih objav, v objave v predatorskih revijah, opuščanje pisanja knjig na področjih, kjer knjige veljajo za najbolj pomemben rezultat raziskovalnega dela, drobljenje objav na najmanjšo še objavljivo enoto (salami slicing), plagiat, karteli za citiranje, vsiljena soavtorstva (nadrejenih), gostujoča soavtorstva (kot usluga), soavtorstva brez vednosti (priznanega) soavtorja, nepripravljenost na sodelovanje s soavtorji na področjih, kjer so soavtorstva običajna, če je upoštevano zgolj prvo avtorstvo, oziroma naraščanje števila soavtorjev na področjih, kjer soavtorstva niso običajna, pa je soavtorstvo enakovredno samostojnemu avtorstvu, manipuliranje z rezultati raziskav, da bi dosegli odmevno objavo itd.

V nasprotju s temi praksami Evropska komisija v okviru HR Excellence in Research in politike Open Access poudarja znanost za korist družbe, pri tem pa zagovarja odmik od kvantitativnih meril vrednotenja znanstvenih objav in njihove odmevnosti ter prestop h kvalitativni presoji, ki bo vrednotila vsebinski prispevek posameznega raziskovalca k razvoju raziskovalnega področja in k napredku družbe. Evropska komisija podpira Deklaracijo iz San Francisca o vrednotenju raziskovalnega dela (DORA) in Leidenski manifest o odgovorni znanosti ter ju v svojem poročilu iz januarja 2019 o prihodnosti znanstvenih objav v Evropi navaja kot vodilni pobudi za izboljšanje kakovosti v znanosti, k spoštovanju katerih poziva tako raziskovalce same kot tudi univerze. A ker imajo tudi recenzijski sistemi vrednotenja znanstvenega dela slabosti, v ospredje stopa potreba po ustreznem ravnovesju med kvantitativnimi in kvalitativnimi pristopi k ocenjevanju raziskovalnega dela.

Spletna povezava: <https://www.pf.um.si/o-nas/zaposleni/ucitelji/zaposleni/redne-profesorice-in-profesorji/janja-hojnik/>

Hojnik Janja (ENG)

(Faculty of Law, University of Maribor):

Evaluating research work: in search of a balance between quantitative and qualitative criteria

INVITED PRESENTATION

The contribution discusses modern dilemmas and good practices in the field of finding a balance between qualitative and quantitative criteria for evaluating the success of research work with the aim that this work would have greater significance for nature, society and individuals in it and that researchers would be more satisfied with their work.

Despite the generally recognized academic freedom, the success of research that is supported by public money is increasingly under public scrutiny. Higher education and research are part of today's competitive world, and the public expects answers about whether research "pays off". Therefore, public funding of academic research is increasingly dependent on the assessment of its performance. This limits the freedom of researchers to decide which topics to focus on in their work and where to publish their scientific publications. As a result, the so-called "new public management" requires that scientists be monitored like other employees in the public sector and that they increasingly have to compete for the funding of their research with scientists from other scientific fields. This requires some form of research performance evaluation.

Since many research organizations do not decide on promotions and funding of research work on the basis of a content assessment of the candidate's work, but only on the basis of bibliometric indicators, controversial research practices have spread, which direct researchers to publications for the sake of publications, to publications in predatory journals, abandoning writing of books in fields where books are traditionally considered the most important result of research work, breaking up publications into the smallest publishable unit (salami slicing), plagiarism, citation cartels, forced co-authorship (of superiors), guest co-authorship (as a favour), co-authorship without knowledge (of recognized) of a co-author, reluctance to cooperate with co-authors in fields where co-authorship is common, if only first authorship is taken into account, or an increase in the number of co-authors in fields where co-authorship is not common, but co-authorship is equivalent to independent authorship, manipulating research results in order to achieve high-profile announcement, etc.

In contrast to these practices, the European Commission, within the framework of HR Excellence in Research and the Open Access policy, emphasizes science for the benefit of society, while advocating a move away from quantitative evaluation criteria for scientific publications and their impact, and a transition to qualitative assessment that will evaluate the substantive contribution of an individual researcher to the development of the research field and to the progress of society. The European Commission supports the San Francisco Declaration on the Evaluation of Research (DORA) and the Leiden Manifesto on Responsible Science, citing them in its recent reports on the future of scientific publishing in Europe as leading initiatives to improve quality in science, to which it calls on both researchers themselves as well as universities. But since review systems for evaluating scientific work also have weaknesses, the need for an appropriate balance between quantitative and qualitative approaches to evaluating research work comes to the fore.

Spletna povezava: <https://www.pf.um.si/o-nas/zaposleni/ucitelji/zaposleni/redne-profesorice-in-profesorji/janja-hojnik/>

Kos-Grabar Jože (SLO)

(Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenija)

Osrednji dejavniki in rezultati prostorskega načrtovanja na občinski ravni v Sloveniji na začetku XXI. stoletja

Prostorsko načrtovanje na občinski oz. lokalni ravni je v osnovi namenjeno trajnostnemu, skladnemu in racionalnemu prostorskemu ter okoljsko-obeženenemu razvoju družbenih podsistemov oz. področnih sektorjev. Pri tem to načrtovanje izhaja iz obstoječih prirodnih in antropogenih danosti, krovnih ciljev in zahtev širše ter lokalne družbe (vključno z veljavnim normativnim okvirjem izvajanja prostorskega načrtovanja) in konkretnih socialnih ter gospodarskih potreb družbe in njenih delov. Področno se načrtovanje nanaša na stanovanjsko bivanje, družbene dejavnosti (izobraževanje, zdravstvo, kultura ...), oskrbno-storitvene dejavnosti, proizvodne dejavnosti (vključno s kmetijstvom in gozdarstvom), promet, energetiko, komunalno, šport, rekreacijo, turizem, varstvo okolja, varstvo kulturne dediščine, ohranjanje narave, obrambo in varstvo pred nesrečami.

Razčlemba prej navedenega za slovenske občine na začetku XXI. stoletja podaja svojevrstnosti, ki so nasledek družbenega-societarnega, gospodarskega in demografskega razvoja ter njihovih prostorskih komponent in odrazov zlasti v zadnjih 40-50 letih. Jedrnato jih lahko predstavimo oz. razberemo kot ohlapno policentrirano naselbinsko omrežje, delno zgoščeno in delno razpršeno poselitev, mozaično-difuzno in predvsem od cestnega omrežja odvisno prostorsko razporeditev centralnih (oskrbnih, storitvenih ipd.) dejavnosti, poudarjeno zastopanost individualne stanovanjske gradnje, množstvo manjših in srednje velikih predelovalno-proizvodnih ter tehnično-storitvenih podjetij/entitet, povečini zbranih v gospodarsko-industrijske cone, upadanje ali opuščanje dejavnosti v historičnih središčih naselij (ob hkratni turistifikaciji središč pomembnejših naselij), hiper-razvejano cestno omrežje s pretiranim obsegom rabe osebnih motoriziranih vozil, netrajnostne vrste in/ali načine energetske preskrbe, fragmentacijo kompleksov kmetijskih in gozdnih zemljišč (zlasti zaradi nebrzdane suburbanizacije širših obmestnih območij), zaraščanje kmetijskih zemljišč in opuščanje kmetijske pridelave na delu teh zemljišč (tudi zaradi upada števila kmetij in lastniškega drobljenja kmetijskih posesti), razvojno depresijo in demografsko upadanje obmejnih in hribovskih predelov, slabšanje stanja zraka, prsti in podzemnih ter površinskih voda (onesnaževanje naravnih virov), preveč intenzivno in preobsežno rabo naravnih virov (zlasti neobnovljivih) in zmanjševanje biotske pestrosti (tudi zaradi negativnih vplivov turizma in rekreacije v naravnem okolju).

Družbeni dejavniki, ki imajo osrednjo vlogo pri prostorskem načrtovanju na občinski ravni, so nosilci politične in upravne oblasti (lokalne in zlasti državne), imetniki kapitalske moči (lokalne, regionalne, državne, mednarodne), zainteresirani deli civilne družbe (organizirani na lokalni ali državni ravni) in ambiciozni posamezniki (fizične osebe – tudi kot lokalni mnenjski voditelji). Pomemben dejavnik je sam po sebi tudi sistem prostorskega načrtovanja, znotraj katerega prej naštetih izvajajo svoje vloge (ta sistem lahko npr. botruje prepočasni odzivnosti na podane razvojne pobude, nove izzive in evidentirane ovire) in stopnja skupne ne/inovativnosti oz. ne/domiselnosti prej navedenih družbenih dejavnikov pri snovanju možnih razvojnih vsebin, alternativ, variant.

Na lokalno prostorsko načrtovanje in njegove rezultate vplivajo tudi zunanji, 'objektivni' dejavniki, kakršni so podnebne spremembe, širši gospodarski in demografski trendi (vključno z mednarodnimi migracijami) ter nove tehnično-tehnološke možnosti (zlasti na področjih proizvodnje, energetike in prometa).

Prispevek podaja podrobnejši in hkrati sintezni vpogled v zgoraj naštetito, ob kvalitativni diferencirani oceni 'stanja stvari tu in zdaj' pa navaja tudi možne izboljšave v prostorskem načrtovanju na lokalni ravni s ciljem omilitve ali odprave njegovih negativnih okoliščin in rezultatov.

Spletna povezava: <https://www.sdeval.si>

Marot Naja; Barbara Kostanjšek (ENG)

(University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Landscape Architecture; Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenia)

Territorial Impact Assessment revisited – can we make policy making more territorially sensitive?

Territorial Impact Assessment has its roots in the European Spatial Planning Perspectives, adopted in 1999. Attempts of European Union to increase territorial sensitivity of the policy making process, as well, as of the sector representatives both on supranational and national level, have been plenty, however, moderately successful. At the beginning ESPON, a European programme of transnational co-operation, took over the initiative by financing targeted analysis that developed mostly quantitative TIA approaches. These approaches relied heavily on macroeconomic models that could not have been easily pursued by public administration. Therefore, approximately 15 years ago the shift happened toward the development of qualitative, more user-friendly approaches. In addition to this, on-line tools were developed to ease the assessments, however the TIA has not succeeded in a way like EIA or SEA, both embedded in EU directives. The newest attempt to make policies more place based and territorially sensitive can be recognised in the recently adopted Territorial Agenda 2030 of which implementation has been supported by pilot activities. EU countries vary according to applied impact assessment approaches and their focus on territorial dimension within those. Slovenia is also among the countries with ambition to integrate such an assessment into the legislative procedure and/or policy making on all administrative levels (national, regional, local). The newest Spatial Planning Act (ZUreP-3) foresees that a check-up is pursued to check if strategic documents are not contradicting the objectives of the Strategy of the Spatial Development of Slovenia and, thus, potentially could cause harmful to the territory. In order to develop such a tool, targeted research was commissioned in October 2021. The aim of the research is to develop the check the current situation of TIA implementation in EU, prepare the TIA approach targeting developing policies, develop the digital TIA tool (multiple testing foreseen) and prepare the grounds for its transposition into the practice – policy making on various administrative levels. This contribution will reveal the recent process of preparing a Territorial Impact Assessment approach to support such a check-up and what aspects all need to be considered, both, in the preparation and transposition into practice of such a tool.

The process started with the analysis of state of the art mostly focused on RIA and existing digital tools. The overview revealed that with exception of some countries (Estonia, Slovakia, UK, the Netherlands) EU member states are mostly ignorant to assessing the territorial impacts in the regulation/policy making process. The most of the digital tools were identified in the case of UK government. Furthermore, a survey was done with the representatives of Slovenian ministries on how much knowledge do they possess regarding impact assessments, how much they engage in such assessments and what added value they could recognize of IAs. To increase the knowledge on the topic, a seminar was organised aiming at disseminating the existing ESPON TIA tools. Afterwards, the testing process started to allow for the development of the TIA approach in phases. Firstly, the TIA approach was tested manually on selected legislation, then the development of the digital tool followed (tested on strategic policies). Each testing phase was evaluated and in general a positive view was expressed. Mostly, sectoral representatives mentioned that the tool allows for a different view/angle on the sectoral policies, meaning the comprehensive assessment of what an adoption of legislation/policy could bring for a specific territory. Especially, confirmative view for a need for such a tool was presented by regional development agencies which want to use it for preparation of regional spatial plans. In addition to the digital solution, legislative/policy making process was considered as well. Due to the renewal of this process and accompanying handbook for regulatory impact assessment, no decision has been yet made on how to transposition the tool in practice and what exact role it would have in the day-to-day practice. The work on this will continue throughout the summer 2023.

Spletna povezava: <https://www.bf.uni-lj.si/sl/enote/krajinska-arhitektura/o-oddelku/predstavitev/>

Memić Fahrudin, Prodanović Ana, Dizdarević Anesa (BOS)

(Udruženje Evaluatora u Bosni i Hercegovini / Bosna i Hercegovina)

Korištenje programskog jezika Python u adaptaciji i unapređenju postojećih statističkih istraživanja koje se koriste u evaluaciji lokalnih politika u Bosni i Hercegovini i nacionalnih politika u Srbiji

U radu će biti prikazana dva primjera korištenja programskog jezika Python kod adaptacije i unapređenja dva postojeća statistička alata koja se koriste u evaluaciji politika na lokalnom i nacionalnom nivou.

U radu će najprije biti prikazano korištenje programskog jezika Python u adaptaciji templatea za prikupljanje, analizu i tabelarno, grafičko i tekstualno izvještavanje Ankete zadovoljstva korisnika opštinskih usluga (lokalni nivo) u Bosni i Hercegovini. Naime template je inicijalno napravljen 2016 na bosanskom jeziku za projektne potrebe UNDP-a BiH te ga je 2023 bilo potrebno prebaciti na hrvatski jezik te na srpski jezik i presloviti na ćirilicu. Kako sam template se sastoji od dva MS Excel fajla i jednog MS Word fajla povezanih linkovima te činjenice da jedan od MS Excel fajlova ima preko 30 analitičkih sheet-ova sa brojnim formulama proces preslovljavanja na ćirilicu i prevođenja sa bosanskog na hrvatski odnosno srpski jezik se pokazao kao popriličan izazov s obzirom na obim posla i kratke rokove u kojima se morao provesti kao i na činjenicu da postojeći besplatni software se nije pokazao dovoljno prikladnim za automatizaciju prevođenja/adaptacije MS Excel formula na ćirilicu.

U drugom dijelu rada biti će prikazan alat za unapređenje analitičkih tabela neophodnih za sekundarne analize u globalnom UNICEF-ovom istraživanju MICS6 provedenom od strane UNICEF-a Srbija i Republičkog zavoda za statistiku Republike Srbije 2019 godine na višestepenom uzorku od oko 8000 domaćinstava. Ovaj izvještaj se koristi za donošenje nacionalnih politika za djecu u Republici Srbiji, izradu internih dokumenata UNICEF-a Srbije te usmjeravanju donatorskih sredstava namijenjenih djeci u Srbiji. Naime standardni MICS6 izvještaj daje procjenu statističkih intervala povjerenja na ograničenom broju indikatora imajući u vidu da se primjenjuje višestepeni dizajn uzorka domaćinstava. Pored samog standardnog MICS6 izvještaja države koje implementiraju MICS6 istraživanje dodatno rade sekundarne analize na bazi MICS6 istraživanja. Istraživači koji rade na sekundarnim analizama imaju potrebu za intervalima povjerenja kod većeg broja indikatora u odnosu na dostupni ograničeni broj indikatora kod kojih se standardno računaju intervali povjerenja. Python software se koristi u kombinaciji sa SPSS software-om da bi se maksimizirao broj indikatora za koje se računaju intervali povjerenja.

Link: <https://www.elval.org/o-nama/>

Penszko Paweł (ENG)

(Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne / Polish Evaluation Society / Poland):

Using register data in monitoring and evaluation: experiences from Poland

Public registers are sets of data, updated on an ongoing basis, about all identifiable objects of a given type. They are run for administrative purposes, but they are often useful in monitoring and evaluation as a source of data which describe whole population, are reliable and do not incur additional collection costs. In Poland, using register data in evaluation started already in pre-accession period, when data from unemployment registers were used to estimate the impact of active labour market policies. However, further intentions to use register data came across legal and institutional barriers, which have been only gradually lowered. Individual data from the social insurance systems can be used to determine labour market outcomes for school graduates or project participants. The initial attempts at doing this in Poland failed because of personal data protection concerns. Only after legislative changes were introduced, taking advantage of these data became possible. Currently, they are used for graduate tracking and measuring longer-term ESF result indicators. They have been also used in evaluation studies to identify factors which affect labour market outcomes of non-working ESF participants and survival rates of start-ups, to assess cost-effectiveness and to calculate social return on investment. Moreover, data from the National Court Register have been recently used to assess the impact of ERDF support on enterprises. The advances in using register data in evaluation were possible thanks to strong and active evaluation units in the Ministry of Regional Development and the Polish Agency for Enterprise Development. The author was commissioned by the latter institution to prepare a report which showed the potential of data from the health and social insurance system in the context of evaluation of European Social Fund programmes. A wider application of these and other administrative data in future seems likely, because a recently issued national Polish regulation for the cohesion policy programming period 2021-2027 provides a legal basis for using public registers in monitoring and evaluation.

Link: <https://pte.org.pl/en/>

Radej Bojan (Causal Mapping...) (SLO)

(Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenija)

Causal Mapping

A causal map, term introduced by Axelrod (1976), is a tool which helps to lift the lid on the black box of qualitative analysis. It serves as a graphical representation of causal networks, wherein factors (referred to as nodes or elements) are interconnected by arrows symbolizing evidence for or beliefs about causal influences from the initiating factor to the concluding one (Guide to Causal Mapping; GCM). An illustrative instance of a causal map within the realm of evaluation is the theory of change, a conceptual framework through which decision-makers and evaluators perceive the world (Powell et al., 2023).

This methodology expounds on stakeholders' perspectives, elucidating the causal relationships they perceive and the beliefs they hold regarding causation (Powell et al., 2023). It is important to note that causal maps are concerned with beliefs rather than empirical facts (Powell et al., 2023). Diverging from the conventional scientific exploration of causality, causal mapping seeks to comprehensively capture the causal assertions people convey through narratives, as opposed to deducing causal relationships via statistical analysis or pre-structured inquiries. These maps offer insights into stakeholders' cognitive frameworks, providing an authentic representation of their reasoning and behaviours (Powell, 2017).

One of the primary purpose of a Causal Map is to understand what people think and how they address the challenge of causal attribution. It is particularly aimed at providing evidence to commissioners who seek an understanding of the impact of their designated interventions within specific thematic domains and populations. As such, it provides a 'reality check' on the commissioner's prior understanding of the impact of their activity (Copestake et al, 2019).

In the process of constructing visual causal maps, evaluators analyze transcripts of narratives and available documents to discern stakeholders' perspectives on causal relationships (GCM). This analysis results in the development of a causal factor network, wherein elements exert direct and indirect influences on one another along the pathways within the network (GCM).

Methodologically, causal mapping entails the systematic collection and meticulous analysis of narrative descriptions of change sourced from individuals who constitute the target beneficiaries within the studied population. The methodology engages participants in the interpretation of observed changes within the context of the evaluative subject matter. Ideally, the collection of narratives is collected after analysis of what available monitoring data reveals about evaluated project or policy intervention (Copestake et al, 2019).

Evaluator begins with identifying causal information through the analysis of interview transcripts (GCM). The objective is to discern how the intended beneficiaries perceive changes in their well-being and the underlying reasons. Transcripts of interviews are written up in pre-formatted spreadsheets to facilitate coding and thematic analysis. Then an analyst codes the data in predetermined ways. Coding enables classification of causal claims according to whether they explicitly link outcomes to specified activities, and compares it with the commissioners' theory of change. Semi-automated generation of summary tables and visualizations speeds up interpretation of the evidence (Copestake et al, 2019).

Drawing from the collected information, causal mapping organises diverse causal links in accordance with predefined codes that enable evaluator to draw a unified composite global causal map (GCM). By applying filters and algorithms, the global causal map can be interrogated in various manners to address distinct inquiries, thereby generating distinct sub-maps tailored to different groups of information sources (GCM).

Causal maps illuminate disparities within evidence furnished by different sources, as well as disparities between the map and theories of change of different stakeholders and in particular the evaluation's commissioner (Powell et al., 2023). Identifying these variances in comprehension

subsequently serves to inform further investigation (Powell et al, 2023). Stakeholders and commissioner can engage in subsequent inquiry based on this identification. The pivotal role of the evaluator in causal mapping revolves around the meticulous collection and accurate visualization of causal evidence from diverse sources, while leaving it to stakeholders to draw conclusions about how to proceed from the revealed maps. The conclusive interpretation of the implications of these maps for our understanding of the world represents a final step that already extends 'beyond the realm of causal mapping per se' (Powell et al, 2023).

Link: <https://www.causalmapp.com/>

Radej Bojan (Artificial intelligence in evaluation) (SLO)

(Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenija)

Artificial intelligence in evaluation

Recently emerged and progressively more accessible artificial intelligence tools, exemplified by OpenAI's ChatGPT, have incited a technological revolution spanning diverse sectors of service delivery. An obvious sphere influenced by these AI-driven advancements is the realm of policy impact assessment, particularly within the context of participatory evaluation.

Participatory evaluation creates a substantial volume of unstructured textual data, encompassing both written and spoken discourse commonly referred to as 'natural language'. Notably, IBM posits that a significant portion, ranging from 80% to 90%, of an organization's data exists in an unstructured format, a proportion that is arguably even more pronounced for societal or communal as informal systems. Despite the substantial accumulation of non-annotated and non-structured textual data during the participatory process, these invaluable resources usually remain untapped and inaccessible for rigorous analytical treatment.

Up until recent times, the process of extracting keywords, collective or causal information, themes, or sense from textual data available in natural language has posed a time-intensive endeavor, necessitating the expertise of skilled analysts who undergo extensive training (GCM). This constraint has consequently imposed limitations on the volume of text amenable to analytical scrutiny. In response to this challenge, evaluators and researchers have initiated explorations into newly available artificial intelligence technologies that apply large language models grounded in natural language processing and transcriptive analysis of text.

Transcription analysis found its application already within traditional participatory evaluation methodologies. Transcription analysis constitutes a well-established qualitative data analysis approach, particularly applicable to textual data, involving the systematic scrutiny of data to discern recurring patterns, thematic clusters, and meaning. Among the repertoire of transcription analysis techniques, thematic content analysis stands as the preeminent method. It is applied to unveil prevailing themes, manifested as recurrent patterns across the dataset. The procedural unfolding of thematic transcript analysis transpires in sequential stages. The initial phase encompasses the annotation of transcripts, a process involving labelling of pertinent words, phrases, sentences, or sections of text with distinctive codes. These codes, serving as rudimentary markers, encapsulate facets of textual analysis that command the evaluator's attention. Codes encompass an array of dimensions such as actions, activities, concepts, disparities, perspectives, processes, or any other facets deemed germane by the evaluator. For instance, codes employed in annotating causal relationships in text encompass terms like 'cause', 'effect', 'side effect', 'feedback link', and 'strength of connection'. Similarly, codes adopted for annotating expressions of effectiveness in a text embrace terms such as 'successful/unsuccessful', 'relevant', 'effect', 'impacts,' and the like.

The coding of interview transcripts serves to organize the data, facilitating its conceptualization, segmentation, and subsequent analysis. Conceptualization involves the association of annotated text with overarching thematic domains. These themes emerge through the aggregation of codes, resulting in the establishment of categories and subcategories. Segmentation denotes the intricate task of interlinking these established categories, elucidating the interrelationships between them. In the culminating phase of thematic processing, a twofold approach is adopted. Firstly, a horizontal analysis ensues, wherein patterns among segments are discerned. Subsequently, a vertical analysis is undertaken, aiming to formulate a hierarchical or multi-level synthesis from micro to macro levels. The outcomes of this comprehensive analysis yield findings about key themes and interpreting them.

Transcription analysis yields annotated datasets that are imperative for the training of natural language processing (NLP) systems. NLP facilitates computers in emulating human-like understanding of natural language, thereby harnessing artificial intelligence to ingest spoken or written inputs, subsequently processing and deciphering them to extract meaning. NLP includes machine learning models like GPT-3, the foundational technology behind ChatGPT, and Google Translate. These

models acquire comprehension of the intricate interplay between words, phrases, and contextual nuances. Consequently, NLP attains the capability to comprehend and generate human language, epitomizing a vital facet of artificial intelligence (AI).

NLP algorithms can be classified into three primary categories. The first category comprises rules-based algorithms that interpret textual content by employing meticulously crafted sets of linguistic rules, such as dictionaries for translation purposes. This algorithm was employed in the early stages of NLP development. The algorithm can only be made more accurate by increasing the complexity of the rules. The second category encompasses machine learning-based processing algorithms, which leverage statistical techniques to acquire proficiency in task execution through exposure to training data. These algorithms adapt their strategies by assimilating insights from past successes and failures. Their effectiveness can be further augmented merely by increasing the volume of input data provided. The third category, neural networks, amalgamates facets of the first two. These networks cultivate their own operational rules via iterative processing and iterative learning derived from previous outcomes.

Neural network-based methodologies represent a novel paradigm distinct from the conventional approaches of rules-based or statistical natural language processing (NLP). This emerging paradigm is characterized by the application of Large Language Models (LLMs) based on artificial neural networks. These LLMs serve as computerized representations of natural language, wherein each word in the input text is encoded as a high-dimensional vector signifying its potential contextual applications. Employing probabilistic frameworks, LLMs generate new textual content by progressively selecting subsequent words based on their associated probabilities, computed through the analysis of extensive text corpora. The key is that LLM always strives to generate a 'coherent continuation' of text, considering what someone would expect to write after seeing billions of web pages.

An exemplar of a recently introduced AI-facilitated participatory evaluation tool is AILYZE, conceived by researchers at the Massachusetts Institute of Technology (its Computer Science & AI Laboratory). This tool capitalizes on robust large language models, which leverage the capabilities of natural language processing and semantic search methodologies for the comprehensive analysis of document reviews and interview transcripts. Structured as an interactive chatbot, AILYZE allows evaluators to upload documents and pose inquiries aimed at unearthing insights (e.g., 'what are discernible variations in perspectives among participants regarding X'). The utility of AILYZE, as explained by Goh James from AILYZE team, spans diverse functionalities, including the identification of prevalent themes and codes, recursive summarization (extracting key sentences or phrases from text and then taking this summary as input to a new round of summarizing already summarized content etc.); the comparison of viewpoints across distinct interviewee cohorts, and the quantification of the count of participants who have expressed a specific viewpoint.

Link:

- <https://www.ailyze.com/>
- <https://www.tauconsulting.nl/services/ai-for-nonprofits>

Radej Bojan (Nerelevantno...) (SLO)

(Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenija)

Nerelevantno je lahko relevantno, kadar so stvari negotove

Primer iz evalvacijske prakse ponazori, kako nekaj sprva nevidnega zaradi svoje domnevne nerelevantnosti po prehodu skozi evalvacijski postopek ne le postane vidno, ampak tudi pomembno vpliva na ugotovitve predhodne analize vsega vidnega.

Zunanja naknadna evalvacijska študija je ocenila končne učinke petnajstih ožjih projektov, v katerih je sodelovalo več kot 40 partnerjev iz več kot 30 držav. Ožji projekti so bili izpeljani v okviru krovnega projekta, zasnovanega kot evropska medtematska mreža (financirana s sredstvi ukrepov EU za tematsko mreženje raziskovalnih ustanov ERA-NET v okviru programa EU Obzorje 2020).

Vrednotenje predpisanih kazalnikov učinkov je dokazalo, da je krovni projekt opazno presegel zastavljene cilje v vseh ključnih kriterijih vrednotenja, v večini ožjih projektov kot tudi v vseh glavnih temah, najbolj pa ravno v tisti, ki je bila najbolj povezovalna. Naknadno vrednotenje je širši projekt kot celoto in po večini sestavin zaradi preseženih rezultatov ocenilo z oceno odlično.

Kot del vrednotenja so vodje ožjih projektov v posebnem vprašalniku ocenili svoje prispevke k trem glavnim tematskim ciljem krovnega projekta. Podrobni odgovori so bili agregirani v kvadratno evalvacijsko matriko 3*3 (doseženi učinki po treh vodilnih temah, ocenjeni od 1 do 5 glede na izvedene aktivnosti, po temah).

Analiza odgovorov je pokazala, da so si anketirani najbolj pozitivne učinke pripisali na svojem tematskem področju. To so odsevale visoko pozitivne ocene učinkov na diagonali evalvacijske matrike (oz. nepresečne površine Vennovega diagrama). Obenem pa so od 30% do več kot 90% možnih medtematskih učinkov (oz. presekov; nediagonalna polja matrike) ocenili kot odsotne, ker so nerelevantni (n.r.) s stališča realizacije primarnih ciljev ožjih projektov. S tem se je razkrilo notranje neskladje med tem, kaj je relevantno za krovni projekt in kaj za ožje projekte – neskladje, značilno za kompleksne projekte. Študija je zato posebej analizirala ocene n.r. Njene ugotovitve so pomembno dopolnile končno oceno uspešnosti krovnega projekta pri mreženju partnerjev, eni njegovih glavnih nalog.

Sicer je res, da niti pri izrecno mrežnih projektih ni nujno vse povezano z vsem. Nekatere povezave ne nastanejo spontano ali v danem kontekstu niso potrebne. Na nekaterih področjih je nepovezanost morda posledica tega, da se mreža še ni uspela polno razviti. Ali pa povezav zaradi ovir ni mogoče vzpostaviti. Nekatera sodelovanja so bila sprva res načrtovana, a so ostala neuresničena zaradi administrativnih ali finančnih omejitev potencialnih projektnih partnerjev. Študija je celo ugotovila, da nekateri medtematski učinki obstajajo, vendar jih predpisani kriteriji za oceno učinkov ne uspejo zaznati. To so relevantna spoznanja za načrtovanje prihodnjih dejavnosti medtematske mreže, čeravno so pridobljena iz ocen n.r.

Razen omenjenega bodo v projektih, izrecno posvečenih mreženju, n.r. ocene običajno vklopile rdeče luči alarma.

Razlog za nepovezanost partnerjev je lahko že slabo razumevanje narave medtematskega (mrežnega) izziva. Eden od vprašanih je v komentarju k oceni učinkov svojega projekta iskreno pojasnil, da zanj medtematski učinki niso pomembni, ker se neposredno ne tičejo primarnih ciljev njegovega projekta.

N.r. izvirno označuje odsotnost nečesa neposredno povezanega (z menoj). Neposredni učinki (ali njihova odsotnost) so očitni. Pri medtematskem vrednotenju pa n.r. pomeni odsotnost mojega vpliva na nekoga s povsem drugačnimi tematskimi zanimanji in s povsem drugačnim pogledom na to, kaj je relevantno. Posredne učinke se posebej težko zazna z običajnimi postopki vrednotenja, pripravljenimi za ocenjevanje neposrednih učinkov. Zato presečni učinki radi ostanejo prikriti.

Namen vrednotenja medtematskega sodelovanja je bil ravno preveriti, ali so ožji projekti možnosti sodelovanja odkrili in kako so jih izkoristili. V mrežnih projektih je medtematsko sodelovanje vedno mogoče. Isto izhodišče krovnega projekta in podoben kontekst uresničevanja dajejo ožjim projektom

različne priložnosti za povezovanje vsaj v obrobno pomembnih stvareh. Morda nagovarjajo istovrstne odločevalce ali uporabljajo podobne tehnične postopke in metodološka orodja ali se nemara soočajo s podobnimi zunanji omejitvami. Med ožjimi projekti je verjetno možna izmenjava pridobljenih izkušenj ali vsaj skupna diseminacija rezultatov, ki ji je krovni projekt namenil poseben poudarek.

Medtematsko sodelovanje ni pomembno samo za tvorbo celotne mreže, ampak tudi za strukturni položaj ožjih projektov v mreži. Omogoči jim postati lokalna vozlišča mreže, namesto da sodelujejo zgolj kot člani podrejeni doseganju vrhovnega cilja.

Zbrane ocene n.r. so torej razkrile skupine partnerjev, ki v mrežnih prizadevanjih sicer predano služijo višjem cilju celotne mreže (vertikalno), niso pa dejavni horizontalno pri mreženju z necentralnimi partnerji. Takšne mreže rade postanejo preveč vertikalne in težijo k hierarhiji, kar jih sčasoma lahko preobrazijo v logocentrične sisteme, nasprotno izvirnem namenu mreženja. Študija je s tem odkrila težnjo enosmernega razvoja mreže in obsežne neizkoriščene možnosti njenega prihodnjega razvoja.

Povezava na študijo / Link to a Report: GeoERA. Report on Final Impact Assessment (Radej B., J. Šinigoj, B. Simić; 2021). Deliverable D4.5, <https://geoera.eu/wp-content/uploads/2022/04/D4.5-Report-on-Final-Impact-Assessment.pdf> (Dec. 2022).

Blog 1, slovenščina: <https://medium.com/@bradej/vrednotenje-in-nevidno-3801471bfbd3>

Blog 1, english: <https://bradej.medium.com/sounds-of-silence-in-evaluation-7b0a1f8c3d90>

Blog2, english: <https://medium.com/@bradej/assessing-cross-thematic-impacts-in-networked-projects-be08e5f3bea7>

Rihter Liljana (SLO)

(Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani / Slovenija):

Vrednotenje učinkov na področju socialnega varstva (socialnega dela) (Vabljen predavanje)

Vrednotenje učinkov različnih politik, posebej pa še politik na področju socialnega varstva, ki pokrivajo širok spekter človekovega in družbenega življenja, predstavlja številne izzive. V prispevku naslavljamo pet skupine izzivov, na katere smo naleteli tekom skoraj dvajsetletnega vzpostavljanja sistema in izvajanja evalviranja socialnovarstvenih programov. Ob tem nakazujemo tudi možne razmisleke za rešitve.

Prvi izziv je povezan s tem, kdo določa cilje politik in kriterije vrednotenja. Na področju socialnega varstva so to v glavnem strokovnjaki (izvajalci programov in storitev) in politika, deloma (a v manjši meri) tudi predstavniki uporabnikov. Zato se pojavlja vprašanje, ali so cilji politik (in iz tega izpeljani kriteriji) pravi odgovor na potrebe ljudi. Razmislek bi moral peljati v to smer, kako zagotoviti, da bodo cilji politik usklajeni s potrebami. Prvi korak je ocenjevanje potreb (neposredno z ljudmi), nato je potrebno določiti agregirane cilje in iz tega kriterije za preverjanje (vrednotenje) doseganja ciljev in na koncu ustrezno metodologijo za zbiranje in vrednotenje podatkov. Na področju socialnega varstva smo v to smer šli pri postavljanju sistema evalviranja, ki deloma temelji na Yatesovem modelu evalviranja.

Drugi izziv, ki je povezan s prvim, je velika raznolikost 'teles', komisij, odborov, svetov (lokalna, regionalna, nacionalna, nadnacionalna,...), ki se ukvarjajo s postavljanjem kriterijev za vrednotenje učinkov, s standardi kakovosti ipd. S tem se povezuje vprašanje, čemu slediti. Možen odgovor je, da bi na ravni EU bila vzpostavljena področna telesa in v njih najbolj relevantni strokovnjak, ki bi pripravili neke okvire postavljanja in vrednotenja kriterijev.

Tretji izziv (ki je povezan z drugim) je hitrost razvoja, družbenih in tehnoloških sprememb, ki terjajo čedalje hitrejša odziva oz. podatke, na podlagi katerih se lahko odločamo. Tu se s tehnološkim razvojem in še posebej z umetno inteligenco odpirajo dodatne možnosti s postavljanjem ustreznih vprašanj (npr. Kaj so možni kriteriji za vrednotenje politik socialnega varstva, kaj so ustrezne metodologije?) in hitrimi odgovori, ki so nam na voljo (ne da bi sami morali zbirati cel fond obstoječe literature in primerov vrednotenij). Iz tega lahko hitreje izpeljemo ustrezne rešitve, a z ustreznim kritičnim ovrednotenjem ponujenih odgovorov.

Četrty izziv (ki izhaja iz trenutnega stanja vrednotenja učinkov) je, ali nam pridobljeni kvantitativni podatki podajo (dovolj) ustrezno sliko za vrednotenje učinkov. Na področju socialnega varstva in še ožje socialnega dela so vrednotenja učinkov zgolj na podlagi kvantitativnih podatkov premalo, da bi dobili dovolj dobre informacije, kaj je potrebno spremeniti (če cilji niso doseženi). Kazalniki, ki merijo samo doseganje ciljev, namreč ne zajamejo tega, kaj vpliva na boljši ali slabši rezultat oz. kje so potrebne spremembe, če ne dosežemo ciljev.

Peti izziv pa je prav gotovo tudi vprašanje, kdo je/bo odgovoren in pristojen za vrednotenje učinkov. Razmisleki lahko gredo v smer neodvisnih teles/izvajalcev, pri čemer se postavijo zelo jasne zahteve za kompetence tistih, ki pri vrednotenju sodelujejo.

Spletna povezava: <https://www.fsd.uni-lj.si/fakulteta/fakulteta/organigram/zaposleni/2008050813072178/>

Simić Barbara,¹ Šinigoj Jasna,¹ Radej Bojan² (SLO)

¹(Geološki zavod Slovenije / Slovenija); ²(Slovensko društvo evalvatorjev / Slovenija)

GEOERA: Geološka služba za Evropo - oblikovanje skupnega raziskovalnega prostora evropskih geoloških zavodov

V februarju 2022 se je zaključil program GeoERA, ERA-NET-Cofund, v katerem je sodelovalo 47 nacionalnih in regionalnih geoloških zavodov iz 32 evropskih držav, ki so združili svoja znanja in raziskovalne kapacitete pri oblikovanju skupnega evropskega raziskovalnega prostora. Temeljni namen in poslanstvo programa GeoERA je bil, da z obsežnim znanjem evropskih geoloških zavodov o naravnih virih, procesih, ki potekajo pod površjem in poznavanjem vseh posledic posegov v naravo, zmanjšamo negativne vplive na okolje in izboljšamo varno oskrbo s surovinami. Za uresničevanje tega poslanstva so potrebne usklajene in celovite informacije na evropski ravni, ki bodo v podporo odgovornim pri sprejemanju političnih odločitev na področju trajnostne rabe in celovitega upravljanja virov pod površjem.

V ta namen je bil konec leta 2017 objavljen skupni razpis za sofinanciranje transnacionalnih raziskovalnih projektov, izbranih je bilo 15 projektov (*v nadaljevanju: GeoERA projekti*), ki so se v okviru programa GeoERA pričeli izvajati 1. julija 2018 in se zaključili 31. oktobra 2021. Vsi GeoERA projekti so bili usmerjeni k uporabni geoznanosti in so pokrivali štiri tematska področja: geo-energija, podzemne vode, mineralne surovine in informacijska platforma. Geološki zavod Slovenije (*v nadaljevanju: GeoZS*) je aktivno sodeloval v 10 GeoERA projektih. Za vodenje in organizacijo programa GeoERA je bil odgovoren sekretariat, katerega član je bil tudi GeoZS. GeoZS je izvajal nadzor in vrednotenje GeoERA projektov, ter ob zaključku presodil vpliv programa GeoERA.

GeoERA je bil prvi program te vrste na področju geologije, kar je za vzpostavitev sistema spremljanja in vrednotenja izhodiščno predstavljalo največji izziv. Poudarek pri vzpostavljanju sistema je bil na merjenju in zagotavljanju doseganja kazalnikov, iskanju prepletenosti in sinergij med tematskimi področji ter njihov skupni doprinos k učinku GeoERA in vplivu na nadaljnji razvoj sodelovanja in povezovanja na področju geologije. Cilj vzpostavljenega sistema je, da predstavlja tudi podlago za vrednotenje prihodnjim programom na področju geologije in ponudi evalvacijski okvir podobnim programom takega obsega.

Zasnovali smo sistem sprotnega spremljanja napredka GeoERA projektov skozi štiri ravni sistema, ki se med seboj razlikujejo po notranjih zahtevah in pričakovanih deležnikov. Po zaključku GeoERA projektov smo, s pomočjo strukturiranih vprašalnikov vodjem projektov, merili učinke in sinergije med tematskimi področji. Rezultate sinergij smo prikazali v Leopoldovi matrici vplivov (Luna Leopold, U.S. Geological Survey), ki omogoča prikaz prekrivanja vplivov med tematskimi področji in predstavlja inovativni pristop k merjenju učinkov. Za celovito presojo vpliva programa GeoERA smo z zunanjimi deležniki ovrednotili rezultate in dosežke programa GeoERA ter pregledali možnosti za izboljšave tako na strokovnem kot organizacijskem področju. Rezultati spremljanja in vrednotenja projektov, analiz tematskih vplivov in ocen učinkov so združeni v zaključni dokument vrednotenja učinka GeoERA.

Povezava na študijo / Link to a Report: GeoERA. Report on Final Impact Assessment (Radej B., J. Šinigoj, B. Simić; 2021). Deliverable D4.5, <https://geoera.eu/wp-content/uploads/2022/04/D4.5-Report-on-Final-Impact-Assessment.pdf> (Dec. 2022).

Stanarević Svetlana (SRB)

(Neformalna mreža evaluatora Srbije, Fakultet bezbednosti Univerzitet u Beogradu / Srbija)

Problemi samoevaluacije u obrazovanju

Proces samoevaluacije ili samovrednovanja je izuzetno značajan kako za pojedinca tako i sve institucije bez obzira kojom se delatnošću bave. Procene i vrednovanje od strane drugih, koji bi morali da budu krajnje objektivni, nešto je na šta smo više navikli, međutim, kada se vrši vlastita procena ovaj proces je nešto drugačiji i u njemu se ne fokusiramo samo na primedbe po pitanju objektivnosti procenjivača, koliko na što bolji uvid i izvođenje zaključaka. Suština samoevaluacije je da evidentiramo u čemu smo dobri, koje su naše mogućnosti, ali i koje su naše slabosti i nedostaci, kako bismo ih unapredili. Samoevaluacija se sve više podstiče i kao metod procene obrazovnih institucija gde je osnovni cilj objektivno utvrditi i stalno unapređivati kvalitet rada obrazovne institucije, a što u perspektivi omogućava sistematično upravljanje razvojem. Dakle, samoevaluacijom se dolazi do skupa objektivno utvrđenih podataka, koji se dobijaju na osnovu unapred odabranih indikatora – pokazatelja kvaliteta, uključivanjem u procenu različitih izvora procene. Cilj samoevaluacije nije vrednovanje pojedinaca i kontrola njihovog rada, već unapređivanje kvaliteta procesa koji se u ustanovi sprovode. Da bi se ovaj proces pravilno sproveo potrebno je identifikovati indikatore kvaliteta, izabrati odgovarajuće tehnike i instrumente za sprovođenje samoevaluacije, način obrade podataka i pisanja izveštaja, a zatim nakon svega toga napraviti dalji plan razvoja. U ovom radu želimo da ukažemo na ključne probleme samoevaluacije u visokom obrazovanju. Primenom metode analize dokumenata, među kojima je i Izveštaj o samoevaluaciji odabranih fakulteta Univerziteta u Beogradu, želeli smo da razumemo kako akademske institucije "konstruišu značenja i objašnjavaju svoje svetove", kao i da ukažemo na sva potencijalno sporna mesta samoevaluacije, koja su vidljiva u ovim izveštajima.

Link: <https://fb.bg.ac.rs/nastavnici-i-saradnici/docenti/dr-svetlana-stanarevic/?script=lat>

Zdjelar Robertina (HRV)

(Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu / Hrvatska)

Opći model za praćenje spremnosti javnih politika za pitanja od općeg interesa

Javne politike nedvojbeno su mehanizam pomoću kojeg predstavnička tijela stvaraju, a izvršna tijela javne vlasti provode okvir za odgovore na pitanja od općeg interesa praćena i međunarodnim statistikama. Autorica je tijekom znanstvenih istraživanja kod izrade doktorske disertacije, na temu „Spremnost javnih politika za e-uključivost populacije 54+“, došla do spoznaje da sagledavanje spremnosti predloženih javnih politika, kako bi se njima riješili ili ublažili prepoznati društveni problemi, treba biti u fokusu kreatora javnih politika na početku njihovog nastanka. Mjerenje sustavne usmjerenosti određene politike na konkretan problem treba biti objektivizirano (što u određenoj mjeri i je jer se javne politike zasnivaju na analizi stanja i na SWOT analizi), međutim, postavlja se pitanje je li prilikom planiranja i donošenja javnih politika u dovoljnoj mjeru uzeta u obzir dobra praksa (ako je ima) i koji su to mjerljivi rezultati koji praksi daju epitet „dobra“.

Sagledavanje spremnosti ovako pripremljenih javnih politika za rješavanje konkretnog društvenog problema može pobuditi svijest kreatora javnih politika o tome koliko su javne politike uspješne u rješavanju određenog pitanja ili problema. Autorica je temeljem spoznaja do kojih je došla tijekom pripreme doktorske disertacije oformila sustav za praćenje spremnosti javnih politika te je metodom generalizacije dala prijedlog Općeg modela za praćenje spremnosti javnih politika za izazove s kojima se društvo susreće. U radu će biti govora: 1) o postojećoj metodologiji kreiranja javnih politika uvriježenoj u hrvatskoj praksi u razdoblju od 2016 – 2020 i u programskom razdoblju od 2023. godine na dalje na uzorku jedinica područne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj; 2) o mogućnostima koje nudi predloženi Opći model za praćenje spremnosti javnih politika. Također, autorica planira tijekom skupa, uz dopuštenje organizatora, provesti ekspertnu sadržajnu evaluaciju predloženog Općeg modela te putem okruglog stola ili rasprave u fokus grupi dobiti sadržajnu validaciju predloženog Općeg modela za praćenje spremnosti javnih politika.

Link (literatura): <https://doi.org/10.1787/89b1577d-en>

Anketa (Hrv): <https://forms.gle/2WVwDqXWNTXjdsfEA>

Survey (Eng): <https://forms.gle/qi2cU1Y9CUC264PR8>

VII Misli s Konference

Organizator je udeležence/ce Konference povabil k premisleku o sporočilu naslovne fotografije konference in k razlagi njene metaforike. Vabilo je izraženo v duhu ene od predstavljenih metod participativnega vrednotenja, (Photo Voice, ResultsinHealth): naslovna fotografija Konference kaže detajl Plečnikovega Tromostovja v centru Ljubljane. Udeležence vabimo, naj po elektronski pošti sporočijo svojo razlago simbolike naslovnice.

Naslovna fotografija Konference

Tromostovje, Ljubljana, detajl. © Ljubljana Tourism, <https://kongres-magazine.eu>; z dovoljenjem.

Jože Kos Grabar: "Fotografija evocira pomene pregrad, ograd, zamejitev, ki pa so prosojne, prepustne, a na premišljeno selektiven način, dopuščajoče prehod le svetlemu, osvetljuječemu, razsvetljuječemu, pozitivnemu, zgodnjemu, novemu, porajajočemu se. Nadalje je prikazana lepota, eleganca, ki rezultira iz načrtovane, nadzorovane posrečene kombinacije premišljeno vzpostavljenih pregrad/zamejitev/robnih zaščit in tistega, čemur je dopuščeno, da 'pride skozi'."

Matevž Premelč: "Levi breg reke so politike/programi/načrti, desni breg reke je realnost, ki se dogaja. Most je evalvacija, ki na osnovi svojih trdnih 'betonskih' metodoloških temeljev ugotavlja kakšna je razlika med levim bregom (kaj je naj bi se zgodilo) in desnim bregom (kaj se dejansko dogaja). Reka spodaj ponazarja čas, ki teče. Betonski stebri so ugotovitve vrednotenja, ki identificira tisto kar je dobro, in stebri to zadržijo, po reki (času) pa spustijo naprej to, kar ne deluje. Senca so priporočila, ki padajo na prostor med stebri in podaja usmeritve kako naj deluje to, kar sedaj še ne deluje."

Jasna Djordjević: "Od svega što čovek u životnom nagonu podiže i gradi, ništa nije u mojim očima bolje i vrednije od mostova. Oni su važniji od kuća, svetiji od hramova." Ivo Andrić, Mostovi, <http://www.prometej.ba/clanak/ivo-andric/ivo-andric-mostovi-1306>

Organizator: "Evalvacija je most med različnimi pogledi na stvari; to kar odkrivamo so sence realnosti, zato ostajamo odprti za učenje in skupnostno spoznavanje stvari."

VIII Program Konference

Petek / Friday, 29. september	
9,00-9,45	Otvoritev konference, pozdrav udeležencev / Otvaranje konferencije, pozdrav sudionicima / Opening of the conference, welcoming adress (Bojan Radej; Slovensko / English) Predavalnica (Room) 3/Pritličje ; Prizemlje; Ground floor
	Pozdrav gostitelja konference, Dekana FVV / Address by the host, Dean of the Faculty (FVV, dekan)
	Nagovor koordinatorskega odbora WBEN 2021-2023 (Vlatko Danilov, WBEN in Makedonska mreža na evaluatorji); Slovensko / English)
	Nagovor Programskega odbora Konference / Address of programme committee (Bojan Radej; Slovensko / English)
	Nagovor organizatorja konference – Slovenskega društva evalvatorjev / Welcoming address of the conference organiser – Slovenian Evaluation Society (Mojca Golobič, prof.dr.; Srb-Hrv-Bos / English)
1. Plenarna seja / Plenary Session (Moderator: Rijad Kovač). Predavalnica (Room) 3 /Pritličje ; Prizemlje; Ground floor	
9,45-10,05	VABLJENO PREDAVANJE (INVITED): Vrednotenje učinkov na področju socialnega varstva (socialnega dela)
	Rihter Liljana, izr. prof. dr.; Katedra za raziskovanje in organizacijo, Fakulteta za socialno delo UL / Slovenija
	(Povzetek)
10,05-10,25	VABLJENO PREDAVANJE (INVITED): Vrednotenje raziskovalnega dela: v iskanju ravnovesja med kvantitativnimi in kvalitativnimi merili
	Hojnik Janja, prof.dr.; Pravna fakulteta Univerze v Mariboru / Faculty of Law, University of Maribor / Slovenija
	(Povzetek & Abstract)
10,25-10,45	Jačanje evalvatorske zajednice kao generator potražnje za evaluacijom javnih politika
	Dvorny Dalibor, Sumpor Marijana, dr. (HEM / Hrvatska)
	(Abstract)
10,45-11,15	Odmor za kavo / Coffee break
(Pet / Fri., 29. Sept) 1. Plenarna seja, nadaljevanje / Plenary Session cont. (Moderator: dr. Djukić Mihajlo). Predavalnica (room) 3/Pritličje ; Prizemlje; Ground floor	
11,15-11,35	Strengthening VOPEs' capacities in Europe: A practical approach for streamlining the evaluation of Key Horizontal Principles (KHP)
	Djukic Mihajlo, dr.; Institute ekonomskih nauka / Srbija
	(Abstract)
11,35-11,55	Uvođenje prakse evaluacija razvojnih dokumenata u Bosni i Hercegovini. Primjer Strategije razvoja Federacije BiH 2021-27
	Avdukić Nijaz, Rijad Kovač (BHeval, Bosnia and Herzegovina)
	(Abstract)
11,55-12,15	Prostorski vidiki energetske tranzicije v Sloveniji
	Bevk Tadej, dr.; Golobič Mojca, prof.dr.; Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
	(Povzetek)

12,15-12,30		Povzetek dopoldanskega dela / Sažetak prijepodnevnog rada / Summary (Rijad Kovač, dr. Djukić Mihajlo; Penszko Paweł)
12,30-14,00		Odmor za kosilo / Pauza za ručak / Lunch break (glej/see: **Gourmet Trubarjeva ulica ; *Kuhna ; **Baščaršija ; *Market Tabor (trgovina; drugstore) ; ***Odprta Kuhna – Open Kitchen ; *Very Affordable ; **Affordable ; ***Moderate price). VIP lunch (Saraj, Bohoričeva Ulica 1, Ljubljana)
(Pet / Fri., 29. Sept, afternoon) 2. Plenarna seja / Plenary Session (Moderator: dr. Tadej Bevk). Predavalnica (Room) 3/Pritličje ; Prizemlje; Ground floor.		
Outcome Harvesting		
14,00-14,40		Deprez Steff; Vidmar Ditka, dr.; Založnik Petra, Novak Marjeta, mag.; Voices That Count / Belgium, Slovenija
		(Abstract)
The how and what of combining Most Significant Change and Photovoice: an inclusive and participatory approach to your evaluation		
14,40-15,00		Hidayati Nur; Kakebeeke Karijn; ResultsinHealth / Netherlands
		(Abstract)
Participatory narrative sensemaking		
15,00-15,20		Deprez Steff; Vidmar Ditka, dr.; Založnik Petra, Novak Marjeta, mag.; Voices That Count / Belgium, Slovenija
		(Abstract)
Application of Participatory Narrative SenseMaking for Evaluation of Development Programmes, Strategic planning and Monitoring		
15,20-15,40		Deprez Steff; Vidmar Ditka, dr.; Založnik Petra, Novak Marjeta, mag.; Voices That Count / Belgium, Slovenija
		(Abstract)
15,40-16,10		Odmor za kavo / Coffee break
(Pet / Fri., 29. Sept, afternoon) 2. Plenarna seja, nadaljevanje / Plenary Session, cont. (Moderator: Bojan Radej). Predavalnica (Room) 3/1 st floor		
Causal Mapping // AI-Powered Evaluation Tools		
16,10-16,20		Bojan Radej; SDE / Slovenija
		(Abstract)
16,20-16,55		Discussion about new generation of participatory evaluation tools
16,55-17,00		Povzetek prvega dne / Sažetak prvod dana / Summary (dr. Tadej Bevk, Bojan Radej)
19,00-21,00		Družabni dogodek / Druženje / Social event (Prezentacija zgodovine Društva, Prezentacija vin + PRESENEČENJE / Presentation of a club, Wine Presentation + SURPRISE; Športna dvorana Tabor / Gym hall, Tabor 13; Povezava / Link)
Sobota / Saturday, 30. September		
1. Paralelna seja / Parallel Session (Moderatorica: Mojca Golobič, prof.dr.). Predavalnica (Room) 3/Pritličje ; Prizemlje; Ground floor		
9,00-9,30		Opći model za praćenje spremnosti javnih politika za pitanja od općeg interesa
		Zdjelar Robertina, dr.; Koprivnica / Hrvatska

		(Sažetak)
9,30-9,50		Vrednotenje učinkov osnutka Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 na teritorialno kohezijo
		Mojca Golobič, prof. dr. (University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Landscape Architecture)
		(Povzetek)
9,50-10,10		GEOERA: Geološka služba za Evropo - oblikovanje skupnega raziskovalnega prostora evropskih geoloških zavodov
		Simić Barbara ¹ , Šinigoj Jasna ¹ , Radej Bojan ² ; ¹ Geološki zavod Slovenije / Slovenija; ² SDE / Slovenija
		(Povzetek)
10,10-10,20		Nerelevantno je lahko relevantno, kadar so stvari negotove
		Radej Bojan; SDE / Slovenija
		(Povzetek)
10,20-10,40		Problemi samoevaluacije u obrazovanju
		Svetlana Stanarević, prof.dr. (Fakultetu bezbednosti Univerziteta u Beogradu)
		(Sažetak)
10,40-11,00		Povzetek dopoldanskega dela / Sažetak prijepodnevnog rada / Summary of the morning session (prof.dr. Mojca Golobič)
11,00-11,30		Odmor za kavo / Coffee break
(Sob / Sat, 30. Sept; morning) 2. Paralelna seja / Parallel Session (Moderator: Avdukić Nijaz) Predavalnica (Room) 1 / Pritličje / Prizemlje / Ground floor		
9,00-9,20		Using register data in monitoring and evaluation: experiences from Poland
		Penszko Paweł; Polish Evaluation Society / Poland
		(Abstract)
9,20-9,40		Korištenje programskog jezika Python u adaptaciji i unapređenju postojećih statističkih istraživanja koje se koriste u evaluaciji lokalnih politika u Bosni i Hercegovini i nacionalnih politika u Srbiji
		Memić Fahrudin; Prodanović Ana; Dizdarević Anesa; BHeval / Bosna i Hercegovina
		(Sažetak)
9,40-10,00		Osrednji dejavniki in rezultati prostorskega načrtovanja na občinski ravni v Sloveniji na začetku XXI. Stoletja
		Kos-Grabar Jože (SDE, Slovenija)
		(Povzetek)
10,00-10,20		Territorial Impact Assessment revisited – can we make policy making more territorially sensitive?
		Marot Naja, izr. prof. dr., Barbara Kostanjšek (University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Landscape Architecture)
		(Abstract)
10,20-10,40		Razvojni pokazatelji stanja u prostoru – Evaluacija regulatornog i metodološkog okvira za izvještavanje o stanju u prostoru s preporukama za unapređenje
		Đokić Irena, dr.; Petrović Vedrana, mr.; Starc Nenad, prof. dr. (Euro ekspertiza j.d.o.o.; HEM, Hrvatska)

		(Sažetak)
Link to video		The eea - Methodology in planning, monitoring and evaluating municipal energy efficiency programs
		Alceva Liljana (Prima Management Consultings, Skopje / S. Makedonija)
		(Sažetak) (YOUTUBE: https://www.youtube.com/watch?v=O0YH-3thwOE)
10,40-11,00		Povzetek dopoldanskega dela / Sažetak prijepodnevnog rada / Summary of the morning session (Avdukić Nijaz)
11,00-11,30		Odmor za kavo / Coffee break
3. Plenarna seja / Plenary Session. Predavalnica (Room) 3/Pritličje ; Prizemlje; Ground floor		
11,30-12,30		Okrogla miza WBEN / Okrugli stol WBEN (dr. Marijana Sumpor, Bojan Radej)
12,30-13,00		Zaključek konference / Zaključak konferencije / Conclusion of the conference (Marijana Sumpor, Rijad Kovač, Nijaz Avdić, Mojca Golobič, Mihajlo Djukić, Tadej Bevk, Bojan Radej)
13,30-14,30		Sestanek predstavnikov regionalne koordinacije WBEN (Sumpor, Stanarević, Avdukić, Danilov, Radej) (Kavarna Slovenskega entografskega muzeja)

IX Seznam registriranih udeležencev / Registrirani sudionici / Registered Participants

Alceva Liljana	Prima Management Consultings, Skopje / S. Makedonija
Avdukić Nijaz	BHeval / Bosna i Hercegovina
Bevk Tadej	Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
Barton Igor	Občina Benedik / Slovenija
Cigler Tina	Regijski NVO center Novo Mesto / Slovenija
Černe Gaja	Fakulteta za socialno delo UL / Slovenija
Danilov Vlatko	MEN / Makedonija
Delakorda Simon	Inštitut za elektronsko participacijo & Mreža NVO-VID / Slovenija
Deprez Steff	Voices That Count / Belgium
Djordjević Jasna	Independent Consultant in Humanitarian area / Slovenia
Djukic Mihajlo	Institute ekonomskih nauka / NEMES Srbija
Dvorny Dalibor	Impuls savjetovanje / Hrvatska
Đokić Irena	Euro ekspertiza j.d.o.o. / Hrvatska
Gerdin Tim	Študent, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
Golobič Mojca	Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
Hidayati Nur	ResultsinHealth / Netherlands
Hojan Vlasta	Društvo za pomoč v tretjem življenjskem obdobju / Slovenija
Hojnik Janja	Pravna fakulteta Univerze v Mariboru / Slovenija
Jazbec Branko	Zadružni center za socialno dejavnost / Italija
Kakebeeke Karijn	ResultsinHealth / Netherlands
Karakaš Aneta	Karakaš consulting j.d.o.o. / Hrvatska
Kos-Grabar Jože	SDE / Slovenija
Kosec Tanja	Spletna administratorica, SDE
Kostanjšek Barbara	Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
Kovač Rijad	BHeval / Bosna i Hercegovina
Maher Nevenka	Visoka šola za poslovne vede / Slovenija
Marot Naja	Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL / Slovenija
Marzidovšek Urška	Zavod Nefiks / Slovenija
Matković Antonio	Institut za razvoj tržišta rada Zagreb / Hrvatska
Memić Fahrudin	BHeval / Bosna i Hercegovina
Mijić Veljko	HME / Hrvatska
Muharemović Sanela	Bosna i Hercegovina
Molinas Luca	FAO REU Budapest, Hungary
Penszko Paweł	Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne / Polish Evaluation Society / Poland
Petrović Vedrana	JU zavod za prostorno uredenje Primorsko-Goranske Županije / Hrvatska
Peurača Branka	Meliora d.o.o. / Hrvatska
Premelč Matevž	ZaVita d.o.o. / Slovenija
Radej Bojan	SDE / Slovenija
Repič Milan	Občina Benedik / Slovenija
Rihter Liljana	Katedra za raziskovanje in organizacijo, Fakulteta za socialno delo UL / Slo
Simić Barbara	Geološki zavod Slovenije / Slovenija
Stanarević Svetlana	Fakultet bezbednosti Univerzitet u Beogradu / NEMES
Sumpor Marijana	HEM / Hrvatska
Šinigoj Jasna	Geološki zavod Slovenije / Slovenija
Štefanić Katia	Zadružni center za socialno dejavnost / Italija
Tasić Ivan	Niš / Srbija
Vidmar Ditka	Voices That Count / Slovenija
Vujović Srdjan	Evidence-Based Development International / BiH
Založnik Petra	CORROOTS / Slovenija
Zdjelar Robertina	Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu / Hrvatska

X Donatorji in prostovoljci / Donators and volunteers

Konferenco so s finančnimi prispevki omogočili:

- Člani Slovenskega društva evalvatorjev, posebej še člani Oddelka za krajinsko arhitekturo BF UL in Jože Kos Grabar.
- Djordjević Jasna
- izr. prof. dr. Rihter Liljana
- Karakaš Aneta
- Penszko Paweł
- Tasić Ivan

Prostovoljci, ki so sodelovali pri pripravi konference:

- Jasna Djordjević
- Članice ter člani Slovenskega društva evalvatorjev (prof. dr. Mojca Golobič, Katia Štefanič, dr. Tadej Bevk, Jože Kos Grabar, Bojan Radej)
- Člani regionalne koordinacije WBEN (dr. Marijana Sumpor, dr. Svetlana Stanarević, dr. Vlatko Danilov, dr. Rijad Kovač)

XI Konferenčna beležka / Conference notebook

Organizator Konference je za udeležence pripravil inovativno Beležko (v formatu A6).

Beležka ponuja udeležencem vse nujne informacije na minimalističen način. Sestavljena je iz treh delov:

- V prvem delu so navedene QR kode, ki omogočajo dostop do konferenčnih materialov na spletu. Materiali se lahko sproti ažurirajo z nalaganjem novih verzij na isti spletni naslov. Beležka WBEN5 je vsebovala QR kode na Program konference, Seznam udeležencev, Uvodne govore, Povzetke prispevkov in za Interaktivne vsebine.
- Drugi del Beležke tvorijo prazne strani za konferenčne zapiske.
- Beležka lahko služi kot spominski predmet s trajno vrednostjo. Takšno vrednost dobi z zapiski in s podpisi udeležencev konference na notranje platnice Beležke. Na takšno razumevanje funkcije Beležke je Organizator spomnil z vabilom udeležencem, da se ob prijavi podpišejo na notranje platnice dveh Beležk. Prvo je dobil Dekan Fakultete, drugo pa je za svoj arhiv obdržalo Slovensko društvo evalvatorjev.

Slika 3: Konferenčna Beležka za WBEN5 (Avtorica fotografij: Katia Štefanić, SDE)

XII Finančni rezultat konference

Preliminarni finančni rezultat konference: prejemi so izdatke presegli za 74 € (na dan 5 X 2023).

Preglednica: Prejemi in izdatki za organizacijo WBEN5

A. Prejemki	Znesek v €	B. Izdatki	Znesek v €	C. Rezultat, v € (=A-B)
SKUPAJ	2800	SKUPAJ	2725,68	+ 74,32
Kotizacije običajne	1700	Najem prostorov	81,90	
Donatorske kotizacije, sk.	1100	Materiali za udeležence	179,87	
- Članov SDE	400	Konferenčna beležka	608,78	
- Ostale	700	Družabni dogodek	389,69	
		Kosilo regionalna koordinacija; donatorji	487,15	
		Sprejem udeleženk/cev - Hostes	100,00	
		Kava med 3 glavnimi odmori	450,00	
		Računovodstvo	28,29	
		Računalniška podpora	100,00	
		Refundacija stroškov poti in nastanitve	300,00	

Vir: Bančni izpiski, SDE.

XIII Sestanek Regionalne koordinacije WBEN

SLO: Ob robu Konferenca WBEN5 se je sestala Regionalna koordinacija nacionalnih predstavnikov Mreže (sobota, 13,30h-14,30h, v Kavarni Slovenskega etnografskega muzeja).

Na sestanku so sodelovali:

- HEM: Marijana Sumpor, Dalibor Dvorny, Robertina Zdjelar.
- MEN: Vlatko Danilov.
- BHeval: Nijaz Avdukić.
- INES: Svetlana Stanarević, Mihajlo Djukić.
- SDE: Bojan Radej.

Koordinacija je obravnavala naslednja vprašanja:

- Oživitvev crnogorske evalvacijske Mreže. Dogovorjeno je bilo, da bodo člani Koordinacije vzpostavili stik s svojimi kolegi v ČG, ki bi lahko prevzeli s tem povezane naloge.
- Formalizacija WBEN: v razpravi je bilo med drugim izpostavljeno, da bo to vprašanje postalo še aktualnejše, saj se nameravata formalizirati tudi HEM in INES. Formalizirane nacionalne mreže bi potem ustanovile formalno mrežo WBEN.
- Potrebno bi bilo bolje izkoristi priložnosti za oblikovanje skupnih projektov med članicami Mreže. Zbrane bodo informacije o možnostih kandidiranja na konkretnih razpisih (Danilov).
- Prenos nalog Koordinatorja regionalne mreže WBEN z MEN (Danilov) na SDE (Radej).
- Naslednjo konferenco WBEN (WBEN6) bo organiziral BHeval v sodelovanju s Federalnim zavodom za programiranje razvoja (FZZPR) iz Sarajeva.

HRV/SRB/BOS: Na marginama konferencije WBEN5, sastali su se članovi Regionalne koordinacije nacionalnih predstavnika Mreže (subota, 13:30h-14:30h, u Kafeu Slovenskog etnografskog muzeja).

Na sastanku su sudjelovali:

- HEM: Marijana Sumpor, Dalibor Dvorny, Robertina Zdjelar.
- MEN: Vlatko Danilov.
- BHeval: Nijaz Avdukić.
- INES: Svetlana Stanarević, Mihajlo Djukić.
- SDE: Bojan Radej.

Članovi regionalne koordinacije razgovarali su o sljedećim pitanjima:

- Oživljavanje crnogorske evaluatorske mreže. Dogovoreno je da će članovi Koordinacije uspostaviti kontakt sa svojim crnogorskim kolegama koji bi mogli ponovno pokrenuti tamošnju zajednicu evalvatora.
- Formalizacija WBEN-a: Budući da je u planu formalizacija HEM-a i INES-a, u raspravi je, između ostalog, istaknuto da će ovo pitanje biti sve aktualnije. Formalizirane nacionalne mreže bi potom osnovale WBEN mrežu kao formalnu instituciju.
- Bilo bi potrebno bolje iskoristiti prilike za uspostavljanje zajedničkih projekata članica Mreže. Trebalo bi ažurnije pratiti Informacije o mogućnostima prijave na pojedine natječaje (Danilov).
- Prijenos zadataka regionalnog koordinatora mreže WBEN s MEN-a (Danilov) na SDE (Radej).
- Sljedeću WBEN konferenciju (WBEN6) organizirat će BHeval u suradnji s Federalnim zavodom za programiranje razvoja (FZZPR) iz Sarajeva.

XIV Pomembne povezave / Important links

- [Spletna stran konference WBEN5.](#)
- [Prosojnice predstavljenih prispevkov](#) / [Prezentacije](#) / [Slides.](#)
- [Konferenčna beležka.](#)
- Poročilo s Konference – Drugi / Izvješće s Konferencije – Drugi / Conference reports – Others
  - [Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije](#) / [The Institute for Physical Planning of Primorje-Gorski Kotar County Public Institution](#)
  - [Geološki Zavod Slovenije](#) / [Geological Survey of Slovenia](#)
  - [Poljsko društvo evalvatorjev](#) / [Polish Evaluation Society](#)
- [Fotogalerija](#) FB, [Fotogalerija](#) WE.

Nacionalne članice WBEN / National WBEN Members:

- [BHeval.](#)
- [HEM.](#)
- [INES.](#)
- [MEN.](#)
- [SDE.](#)

KOLOFON

Naslov	Poročilo s 5. Konference evalvatorjev Zahodnega Balkana
Podatki o avtorjih	Radej Bojan (ur.)
Podatki o izdaji ali natisu	1. Izdaja
Kraj in založba	Ljubljana, Slovensko društvo evalvatorjev
Leto izida	2023 (Letnik XVI, številka 1)
Naslov knjižne zbirke	Delovni zvezki SDE
Podatki o nosilcu avtorskih pravic	Slovensko društvo evalvatorjev, Ustvarjalna gmajna 2.5, Slovenija
Naklada	Elektronska publikacija
Mednarodni identifikator	ISBN 978-961-92453
Maloprodajna cena publikacije	Publikacija je brezplačna

DOSLEJ IZŠLO

Letnik	Naslov	Št.
I/2008	Vaje v seštevanju neseštevljivega (B. Radej, 23 str.)	1
	Sinteza vplivov nacionalnega energetskega programa na prostorsko kohezijo Slovenije (B. Radej, 43 str.)	2
	Meso-Matrical Synthesis of the Incommensurable (B. Radej, 21 str.)	3
II/2009	Anti-systemic movement in unity and diversity (B. Radej, 12 str.)	1
	Meso-matrical Impact Assessment - peer to peer discussion of the Working paper I/3(2008) (B. Radej, 30 str.)	2
	Turistična regionalizacija Slovenije (J. Kos Grabar, 29 str.)	3
	Presoje javnih učinkov vladnih politik (B. Radej, 18 str.)	4
	Ciljno usmerjen državni proračun: med obeti in možnostmi (B. Radej, 33 str.)	5
III/2010	Beyond »New Public Management« doctrine in policy impact evaluation (B. Radej, M. Golobič, M. Istenič, 25 str.)	1
	Osnove vrednotenja vplivov javnih politik za priložnostne uporabnice/ke (B. Radej, 43 str.)	2
	Več-nivojski vidik družbene kompleksnosti - primer vrednotenja učinkov politik (B. Radej, 57 str.)	3
IV/2011	Presečno določanje razvojnih prioritet (B. Radej, Z. Kovač, L. Jurančič Šribar, 45 str.)	1
	Primarna in sekundarna perspektiva vrednotenja politik (B. Radej, 30 str.)	2
	Agregacijski problem kompleksnih družbenih vrednotenj (B. Radej, 41 str.)	3
	Gibanje 99%: Z izključevanjem do skupnosti (B. Radej, 42 str.)	4
V/2012	Odličnost na kvadrat: samopresoja v javni upravi (B. Radej, M. Macur, 41 str.)	1
	Delna celota: primer prostorske kohezije (B. Radej, M. Golobič, 31 str.)	2
VI/2013	Divided we stand: Social integration in the middle (B. Radej, M. Golobič, 26 str.)	1
	With Exclusion to the Community (B. Radej, 23 str.)	2
	Jabolka in hruške: Sinteza brez skupnega imenovalca (B. Radej, 31 str.)	3
VII/2014	Apples and Oranges: Synthesis without a common denominator (B. Radej, 40 str.)	1
	Social Complexity: Operational definition (B. Radej, 65 str.)	2
VIII/2015	Measuring Smartness of Innovation Policy (B. Radej, K. Ž. Jazbinšek, M. Dolinšek, June 2015, 22 str.)	1
IX/2016	Interventna logika prostorskega razvoja v Sloveniji (B. Radej, M. Golobič, 38 str.)	1
	'Pametna' interventna logika – primer dediščinske politike (B. Radej, J. Pirkovič, 19 str.)	2
X/2017	Smart Heritage Policy (B. Radej, J. Pirkovič, P. Paquet, 17 pp.)	1
XI/2018	Sistemski vidiki vključevanja kulturne dediščine v razvoj (mag. Zvezda Delak Koželj, 19 str.)	1
XII/2019	Ob 10-letnici delovanja SDE (Bojan Radej, ur., 19 str.)	1
XIII/2020	Vrednotenje učinkov Strategije prostorskega razvoja Slo 2050 na teritorialno kohezijo (B. Radej, M. Golobič, 32 str.)	1
XIV/2021	Strateške izbire v času temeljne negotovosti (Bojan Radej, 29 str.)	1
XV/2022	Je anti-postmoderna družba še lahko liberalno demokratična? Odgovor iz avtentične sredine (B. Radej, 41 str.)	1
XVI/2023	Poročilo s 5. Konference evalvatorjev Zahodnega Balkana v Ljubljani (Bojan Radej, ur., 65 str.)	1
XVII/2024	Participatory evaluation: Inclusive and rational (Bojan Radej) – v pripravi	1
	Can an anti-postmodern society still be a liberal democracy? (Bojan Radej) – v pripravi	2